

MRF 2023.276

Østre Landsrets dom af 1. december 2023, 22. afd., sag BS-45456/2022-OLR
(Karen Hald, Alex Puggaard og Berit Holmelund (kst.))

Amager Fælleds Venner (adv. Johan Løje) mod Fælledby P/S (adv. Håkun Djurhuus)

Afvist justifikationssag anlagt af Amager Fælleds Venner, der i MRF 2021.305 B på grundlag af opsættende virkning af klage over VVM-tilladelse havde fået nedlagt midlertidigt forbud mod, at Fælledby P/S kunne fortsætte anlægsarbejderne til ny bydel, før klagenævnet havde truffet endelig afgørelse, idet justifikationssagen var anlagt mere end to uger efter, at Fælledby P/S havde hævet kæremålet over forbuddet.

Efter at en klage over Københavns Kommunes VVM-tilladelse til Fælledby P/S til etablering af en ny bydel på Amager Fælled blev tillagt opsættende virkning af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i juli 2021 (**MRF 2021.195 Mfk**), og anlægsarbejderne blev genoptaget af bygherren, anmodede Amager Fælleds Venner (AFV) byretten om at nedlægge midlertidigt forbud efter retsplejelovens § 413 over for Fælledby P/S, indtil klagenævnet havde truffet endelig afgørelse i klagesagen. Københavns Byret gav i kendelse i august 2021 (**MRF 2021.205 B**) AFV medhold, men betinget af sikkerhedsstillelse på 2 mio. kr. AFV stillede den krævede sikkerhedsstillelse, idet både Fælledby P/S og AFV kærede forbuddet. Inden landsretten tog stilling i kæresagen, traf Miljø- og Fødevarerklagenævnet dog den 14. december 2021 endelig afgørelse om at stadfæste VVM-tilladelsen (**MRF 2021.342 Mfk**). Efter drøftelse på et forberedende retsmøde i landsretten meddelte Fælledby P/S den 7. januar 2022, at kæresagen for selskabets vedkommende kunne hæves. Den 24. januar 2022 anlagde AFV justifikationssag med påstand om, at Fælledby P/S var forpligtet til at standse anlægsarbejdet efter, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet havde tillagt klagen opsættende virkning. Fælledby P/S påstod principalt afvisning og subsidiært frifindelse, idet Fælledby P/S bl.a. gjorde gældende, at man havde tilbagebetalt sikkerhedsstillelsen til AFV og afgivet bindende procesklæring om frafald af erstatningsansvar, hvorfor AFV savnede retlig interesse. Spørgsmålet om afvisning blev af byretten udskilt til særskilt behandling. Ved dom af 27. oktober 2022 fandt byretten, at AFV ikke længere havde retlig interesse i at gennemføre justifikationssagen, og at sagen derfor skulle afvises. Byretten begrundede dette med, at Fælledby P/S efter klagenævnets stadfæstelse af VVM-tilladelsen den

22. december 2021 var berettiget til at foretage de bygge- og anlægsaktiviteter, som var omfattet af nævnets afgørelse, og selvom aktiviteterne foretaget i perioden efter den 19. juli 2021 og frem til den 20. august 2021 måtte være foretaget uberettiget, havde Fælledby P/S kunnet genoptage aktiviteterne efter den 22. december 2021. Byretten lagde endvidere vægt på den bindende procesklæring, at Fælledby P/S havde frafaldet kæremålet om forbuddet, og at kravet om sikkerhedsstillelse udgik efter, at Østre Landsret ved kendelse af 11. februar 2022 havde afvist at tage stilling til, om forbuddet var berettiget, idet byretten tillige afviste, at AFV's anbringende om, at AFV havde en retlig interesse i at få prøvet sin partsevne i sig selv kunne begrunde realitetsbehandling af sagen, hvorefter AFV blev pålagt 65.000 kr. i sagsomkostninger. Byrettens afvisning af justifikationssagen blev af AFV anket til landsretten, hvor parterne gentog deres anbringender, og hvor AFV supplerende gjorde gældende, at de pålagte sagsomkostninger var i modstrid med Århus-konventionens forbud mod uoverkommeligt dyre sagsomkostninger. Landsretten tog udgangspunkt i, at en justifikationssag efter retsplejelovens § 425 skal anlægges senest to uger efter, at afgørelsen om at meddele forbud er endelig. Landsretten fandt herefter, at forbuddet måtte anses for endeligt, da Fælledby hævdede kæremålet den 7. januar 2022, og at justifikationssagen var for sent anlagt, da den blev anlagt den 24. januar 2022, uden det kunne føre en anden vurdering, at Østre Landsret ved kendelse af 11. februar 2022 traf afgørelse i kæresagen, da denne kendelse alene vedrørte spørgsmål om sikkerhedsstillelse og sagsomkostninger. Landsretten stadfæstede herefter byrettens dom med bemærkning om, at det af AFV anførte om modstrid med Århus-konventionen ikke kunne føre til et andet resultat.

Kommentar: Dommen lægger endnu en retsafgørelse til de mange, der allerede er afsagt i anledning af byggeriet på Amager Fælled, hvor fra 2023 yderligere kan nævnes landsrettens ophævelse af suspensiv virkning af AFV's sagsanlæg mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet i **MRF 2023.134 Ø**. I relation til Århus-konventionen og prøvelsesadgang for miljøorganisationer indeholder landsrettens præmisser ingen nærmere begrundelse. Sammenholdes med præmisserne i EU-Domstolens dom i sag C-826/18 (**MRF 2021.28**) og i sag C-252/22 (**MRF 2024.1**) om adgang til at prøve lovligheden af tilladelse fra 2009 til affaldsdeponi, er det umiddelbart vanskelig at se, at Århus-konventionens betydning helt kan afvises i relation til AFV's retlige interesse, men efter dommens oplysninger ses denne del af EU-Domstolens praksis ikke at have indgået med større vægt i parternes anbringender.

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 27. oktober 2022

Sag BS-2810/2022-KBH

Amager Fælleds Venner
(advokat Johan Løje)

mod

Fælledby P/S
(advokat Håkun Djurhuus)

Denne afgørelse er truffet af konstitueret dommer Nina Ringsted.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 24. januar 2022.

Sagen vedrører spørgsmålet, om Fælledby P/S (herefter "Fælledby") var forpligtet til at standse sine bygge- og anlægsaktiviteter på arealet "Vejlands Kvarter" efter Planklagenævnets og Miljø- og Fødevareklagenævnets foreløbige afgørelser af 7. juli 2021 og frem til nævnenes endelige afgørelser af 14. december 2021. Ved afgørelserne af 7. juli 2021 blev klager fra Amager Fælleds Venner (herefter "AFV") over Københavns Kommunes kommuneplantillæg, lokalplan og tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven tillagt opsættende virkning.

AFV har fremsat følgende påstande:

1. Fælledby tilpligtes at anerkende, at Fælledby 7. juli 2021 var forpligtet til at standse alle tidligere igangsatte bygge- og anlægsaktiviteter på arealet benævnt Vejlands Kvarter som gengivet i bilag 1, som følge af Planklagenævnets afgørelse den 7. juli 2021 (bilag 2) og Miljø- og

Fødevarerklagenævnets afgørelse af samme dato (bilag 3), hvor de af Amager Fælleds Venner indgavne klager til de pågældende nævn blev tillagt "opsættende virkning" samt undlade at foretage yderligere bygge- og anlægsaktiviteter i perioden 7. juli 2021 og indtil nævnene havde truffet endelig afgørelse den 14. december 2021 hvor Planklagenævnet traf afgørelse i klagerne om Københavns Kommunes vedtagelse af kommunalplantillæg nr., 4 og lokalplan nr. 599 med tilhørende miljørapport (bilag 4) og den 14. december 2021 hvor Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf afgørelse i klagesagerne om Københavns Kommunes udstedelse VVM-tilladelse med tilhørende Miljøkonsekvensrapport (bilag 5).

2. Fælledby tilpligtes at anerkende, at forpligtelsen i henhold til påstand 1, om at standse og undlade at foretage yderligere bygge- og anlægsaktiviteter tillige omfattede udnyttelse af følgende tilladelser meddelt af Københavns Kommune:
 - a) 8 tilladelse efter jordforureningsloven (bilag 6) – herunder terrænnivellering på arealet
 - b) Kap. 5-godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 7)
 - c) Midlertidig tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 8)
 - d) Nedrivningstilladelse efter byggeloven vedr. nedrivning af de på arealet værende bygninger (bilag 9)

Fælledby P/S har fremsat følgende påstande:

Overfor AFV's påstand 1:

Principal: Afvisning.

Subsidiært: Frifindelse.

Overfor AFV's påstand 2:

Principal: Afvisning.

Subsidiært: Frifindelse.

Spørgsmålet om afvisning er udskilt til særskilt behandling og afgørelse. Dette spørgsmål er på parternes begæring behandlet på skriftligt grundlag.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Københavns Kommune har vedtaget kommuneplantillæg og lokalplan med tilhørende miljøvurdering samt udstedt en række tilladelser, hvorefter Fælledby

kan foretage bygge- og anlægsaktiviteter på arealet Vejlands Kvarter, som er en del af Amager Fælled.

AFV har klaget til Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet over kommunens vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan med tilhørende miljørapport samt tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven. Ved nævnenes afgørelser af 7. juli 2021 blev AFV's klager tillagt opsættende virkning. Fælledby foretog herefter ikke bygge- og anlægsaktiviteter på området.

I perioden efter den 19. juli 2021 genoptog Fælledby nogle af sine bygge- og anlægsaktiviteter.

AFV anlagde forbudssag ved Københavns Byrets. Af rettens kendelse af 17. august 2021 fremgår:

”Hvis Amager Fælleds Venner senest den 24. august 2021 stiller sikkerhed på 2.000.000 kr., vil retten meddele følgende forbud:

Det forbydes Fælledby P/S at foretage bygge- og anlægsaktiviteter på arealet benævnt Vejlands Kvarter som gengivet i bilag 1, så længe Miljø- og Fødevareklagenævnet og Planklagenævnet ikke har truffet endelig afgørelse i de af Amager Fælleds Venners indgivne klager til de pågældende nævn (jour.nr. 21/03706 og 21/03709 og 21/05338) over Københavns Kommunes udstedelse af VVM-godkendelse (bilag 2) og godkendelse af lokalplan og kommuneplantillæg for området (bilag 3). Forbuddet nedlægges for alle igangværende bygge og anlægsaktiviteter på arealet iværksat i henhold til følgende tilladelser meddelt af Københavns Kommune:

- a) § 8 tilladelse efter jordforureningsloven (bilag 4) – herunder terrænnivellering på arealet
- b) Kap. 5-godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 5)
- c) Midlertidig tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 6)
- d) Nedrivningstilladelse efter byggeloven (bilag 7) – herunder nedrivning af de på arealet værende bygninger.”

Den 20. august 2021 blev sikkerhedsstillelsen indbetalt, hvorefter Københavns Byret nedlagde forbud.

Fælledby kærede kendelsen til Østre Landsret med påstand om, at forbuddet blev ophævet. AFV kærede kærede kendelsen til Østre Landsret med påstand om, at forbuddet mod Fælledby P/S' bygge- og anlægsaktivitet skulle nedlægges uden krav om sikkerhedsstillelse.

Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 14. december 2021 realitetsafgørelser og opretholdt Københavns Kommunes vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan og tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven.

Den 22. december 2021 ophævede Københavns Byrets forbuddet.

Fælledby frafaldt den 7. januar 2022 kæremålet til Østre Landsret.

Den 11. februar 2022 afsagde Østre Landsret kendelse om, at bestemmelsen om sikkerhedsstillelse udgik af byrettens kendelse af 17. august 2021.

I svarskrift af 21. marts 2021 har Fælledby afgivet følgende proceserklæring:

”I konsekvens af a.) landsrettens frigivelse af den af AFV stillede sikkerhed stor DKK 2.000.000, b.) AFV’s forventede økonomiske situation, c.) og med henblik på at undgå yderligere, uforholdsmæssig, proces, afgiver Fælledby hermed følgende bindende proceserklæring:

Fælledby afstår fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, som følge af det oprindeligt af Københavns Byret den 17. august 2021 (sagens Bilag 36) nedlagte forbud.”

Parternes synspunkter

Amager Fælleds Venner har i sit påstandsdokument anført:

”...

For så vidt angår Fælledbys påstand om afvisning

Særligt i relation til spørgsmålet om afvisning gøres det gældende,

- at** AFV jf. retsplejelovens §425 har været og fortsat er forpligtet til at anlægge hovedsag som opfølgning på en forbudskendelse,
- at** Forpligtelsen til at anlægge hovedsag alene kan falde bort, hvis parterne havde indgået aftale herom – en aftale, der som udgangspunkt ville indebære, at Fælledby havde frafaldet yderligere forfølgning, hvilket efter sagsanlæg er ensbetydende med, at tage bekræftende til genmæle,
- at** Fælledby IKKE har frafaldet yderligere forfølgning, men alene afgivet proceserklæring vedrørende Fælledbys påståede hypotetiske erstatningskrav,

- at proceserklæringen efter sit indhold, ikke indebærer en anerkendelse af AFVs ret i henhold til de af AFV nedlagte påstande i nærværende hovedsag,
- at AFV uagtet proceserklæringen har en anerkendelsesværdig interesse i at få dom efter sin påstand, idet en sådan dom kan danne grundlag for fremsættelse af erstatningskrav, krav om retablering og anerkendelse af søgsmålskompetence inter partes.

AFV skal således i relation til afvisningspåstanden have medhold i sin påstand om frifindelse.

...

AFVs ANBRINGENDER VEDRØRENDE FORMALITETEN

AFV er forpligtet til at anlægge hovedsag, og Fælledby kan ikke kræve den afvist

Retsplejelovens § 425 pålægger en pligt for sagsøgeren til at anlægge en hovedsag inden for 2 uger fra en forbudskendelse bliver endelig.

I Retsplejerådets betænkning nr. 1530/2012 om de tidligere justificationssagers fremtidige behandling anførte Retsplejerådet (som også citeret af Fælledby), at (betænkningens side 83 f):

”En ændring af procesordningen, således at kompetensen til at meddele forbud (og påbud) flyttes fra fogedretten til retsafdelingen, indebærer efter Retsplejerådets opfattelse, at en egentlig justificationssag, hvor der tages stilling til, om forbuddet (eller påbuddet) er lovligt meddelt, fremover vil være overflødig. Når retsafdelingen har forholdt sig til, om der er tilstrækkeligt grundlag for at meddele et forbud eller påbud, bør dette spørgsmål efter Retsplejerådets opfattelse kunne kæres, jf. afsnit 14 nedenfor, men Retsplejerådet finder ikke, at der herudover er behov for, at retsafdelingen under en justificationssag endnu engang skal tage særskilt stilling til, om forbuddet eller påbuddet er lovligt meddelt.

Der vil derimod efter Retsplejerådets opfattelse fortsat være behov for en endelig afklaring af, om den rettighed, som har givet anledning til forbuddet eller påbuddet, også rent faktisk består. Retsplejerådet foreslår derfor, at der skal gælde et krav om, at den part, der har anmodet om forbud eller påbud, inden to uger efter, at der er truffet endelig afgørelse om at meddele forbud eller påbud, skal anlægge eller indlede sag om den ret-

tighed, der påstås krænkede, medmindre sådan sag allerede er anlagt ved en dansk eller udenlandsk domstol, eller er indledt ved en voldgiftsret.

Af Retsplejerådets betænkning nr. 1530 af 2012, side 84 fremgår:

"Efter gældende ret bortfalder pligten til at anlægge justificationssag, hvis rekvisitus under eller efter forbudsforretningen frafalder forfølgning, jf. retsplejelovens § 648, stk. 1, jf. § 634, stk. 1, jf. kapitel 2, afsnit 2.8 ovenfor." (min indstregning)

Af Retsplejerådets betænkning nr. 1539 af 2012, side 117 fremgår vedrørende den nuværende § 425, stk. 3:

"Da den part, som et forbud eller påbud retter sig imod, på tilsvarende måde bør kunne give afkald på videre forfølgning, indeholder stk. 3 en bestemmelse om, at parterne ved aftale kan fravige bestemmelserne i stk. 1 og 2 vedrørende krav om sagsanlæg mv."

Heraf følger, at den pligt som påhviler sagsøger til at anlægge hovedsagen alene bortfalder, hvis der indgås aftale mellem parterne herom. Som det fremgår af ordlyden vil dette typisk alene være relevant. Hvis rekvisitus frafalder forfølgning og derved tager bekræftende til genmæle og derved anerkender, at den ret, som forbuddet er baseret på, bestod.

I nærværende sag har Fælleby IKKE frafaldet forfølgning, men alene meddelt, at man ikke ønsker at forfølge et erstatningskrav, som man i øvrigt mener sig berettiget til at fremsætte. Denne handling kan ikke si-destilles med 'at frafalde forfølgning'.

Som det fremgår af citatet ovenfor, var hensigten med kravet om en efterfølgende hovedsag, at få afklaret, om den ret, der blev gjort gældende som grundlag for forbudspåstanden, faktisk bestod. Det er korrekt, at én blandt flere af de konsekvenser, der kan opstå som følge af, at retten ikke består, er, at Fælleby kan kræve erstatning for eventuelt tab. Men dette er ikke den eneste konsekvens af, at retten eventuelt ikke består.

AFV vil således selv kunne kræve erstatning for de handlinger, som Fælleby har foretaget op til forbuddet blev nedlagt, ligesom AFV vil kunne kræve reetablering af de skader, som Fælleby har foretaget i strid med den ret, som AFV har gjort gældende. Endelig er det givet, at AFV tillige kan have en interesse i endeligt at få fastslået dels, at AFV

har søgsmålskompetence i en retssag mod Fælledby og navnlig, at Fælledby har handlet retsstridigt.

Som det fremgår af § 425, kan kravet om anlæggelse af hovedsag alene falde bort, hvis parterne aftaler det og typisk kun i de situationer, hvor rekvisitus frafalder forfølgelse og derved tager bekræftende til genmæle. Det har Fælledby ikke gjort. Frafaldelse af forfølgning må anses for en anerkendelse af, dels at den af AFV påberåbte ret bestod og at Fælledbys handlinger var foretaget i strid med denne ret.

Retsplejeloven hjemler ikke adgang til, at Fælledby ensidigt efter anlæggelse af hovedsagen, kan kræve retssagen afvist ved en simpel meddelelse, hvorfor den eneste mulighed er, at parterne bliver enige om at sagen frafalder. Dette kan alene ske ved at Fælledby anerkender AFVs ret og sin egen krænkelse ved at tage bekræftende til genmæle.

Det er påfaldende, at Fælledby ikke ønsker at tage bekræftende til genmæle, hvilket også viser, at Fælledby selv er fuldt opmærksom på, at der er en retlig forskel på at frafalde et påstået erstatningskrav og tage bekræftende til genmæle/frafalde forfølgning. Fælledbys handlinger viser, at Fælledby ikke anerkender, at AFV besad den ret, som Københavns Byret lagde til grund for forbudskendelsen.

Det kan i øvrigt konstateres, at Fælledby i deres proceserklæring fejlagtigt angiver, at forbuddet blev ophævet som følge af, at Fælledby fik medhold i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse. Dette er faktisk ukorrekt. Grunden til at forbuddet blev ophævet var alene, at Miljø- og Fødevareklagenævnet faktisk traf afgørelse i sagen. Forbuddet var således også blevet ophævet, hvis klagenævnet havde givet AFV medhold i deres klage, da Miljøvurderingslovens og habitatbekendtgørelsens forbudsregler så var trådt i stedet for forbuddet. Dette fremgår da også af byrettens kendelse af 22. december 2021, hvormed forbuddet blev ophævet (**bilag 45**).

Når Fælledbys proceserklæring læses i sin helhed fremgår det klart, at der ikke i proceserklæringen ligger en anerkendelse af AFVs ret og Fælledbys krænkelse, men alene en form for kulancemæssig frafaldelse af et erstatningskrav, som Fælledby givet heller aldrig havde kunnet få medhold i. Proceserklæringen kan således ikke sidestilles med en meddelelse om 'frafaldelse af forfølgelse'.

AFV har retlig interesse i at få fastslået, at Fælledby har ageret ulovligt

Uanset at Fælledby efter hovedsagens anlæg har afgivet bindende procesklæring på ikke at ville rejse et erstatningskrav, har AFV ud over en pligt til at anlægge hovedsagen også som anført ovenfor fortsat en retlig interesse i at opnå en dom på spørgsmålet om hvorvidt forbuddet var nedlagt med rette.

AFV har en retlig interesse i at få afgjort, om Fælledby i perioden mellem nævnenes delafgørelser om opsættende virkning indtil nævnenes afgørelser om stadfæstelse af Københavns Kommunes afgørelser har handlet ulovligt og dermed ansvarspådragende. Den ansvarspådragende adfærd har forvoldt store skader på naturen i området, der betegnes Vejlands Kvarter.

Af AFVs foreningsvedtægters § 1, stk. 1 følger:

”Foreningens formål er at arbejde for bevarelsen af byernes vilde naturområder i Danmark, samt hermed relateret aktiviteter” (bilag 12)

AFV har en væsentlig individuel interesse heri, da AFV påtænker at rette et søgsmål mod Fælledby med krav om genetablering af området hvilket forudsætter, at Fælledby har handlet lovstridigt.

Spørgsmålet ligger derfor inden for foreningens formål om at bevare byernes vilde naturområder i Danmark.

AFV har tillige en retlig interesse i at få afklaret, om denne reelt var søgsmålberettiget og søgsmålkompetent i den anlagte sag, samt om Fælledby var rette sagsøgte i sagen.

De af Fælledby anførte anbringender kan ikke føre til andet resultat

I Fælledbys afsluttende processkrift gennemgås Fælledby nu pludselig en rapport udarbejdet af advokatfirmaet Horten, som ingen relevans har for afgørelsen af spørgsmålet om afvisning. Det fastholdes fremdeles, at AFV ikke har tabt forbudssagen, men at Fælledby reelt tog bekræftende til genmæle for Østre Landsret, hvorved Østre Landsret gav AFV medhold i deres påstand og tillagde AFV sagsomkostninger for landsretten.

Den af Fælledby fremsatte opfordring er uklar og indeholder ingen anerkendelse af AFVs ret

AFV giver Fælledby medhold i, at AFV i sit seneste processkrift ved en fejl gengiver retstilstanden fra før 2014, som værende gældende. Dette

beklages. Det er således korrekt, at pligten til at anlægge hovedsag alene kan fjernes ved aftale mellem parterne.

Fælledbys forslag til aftale må forstås således, at AFV skal hæve den anlagte sag mod, at det overlades til Københavns Byret at fastsætte sagens omkostninger. Et sådant forslag til løsning af sagen kan AFV ikke acceptere, da det ikke indebærer nogen anerkendelse af AFVs ret.

Da Fælledby således ikke ønsker at tage bekræftende til genmæle, ser AFV sig ikke i stand til at indgå en aftale om løsning af nærværende sag.

Det er derfor nødvendigt, at Københavns Byret træffer afgørelse om afvisningsspørgsmålet, hvorefter der skal tages stilling til sagens realitet.

AFVs OVERORDNEDE ANBRINGENDER VEDRØRENDE REALITETEN

Da nærværende processkrift ikke omhandler sagens materielle indhold, er AFVs anbringender vedrørende realiteten ikke medtaget i dette påstandsdokument. Der henvises til gennemgangen i den indgivne ..."

Fælledby P/S har i sit påstandsdokument anført:

" ...

Fælledby påberåber sig, til støtte for de ovenfor nedlagte påstande, de anbringender og beviseligheder, der er fremført i de af Fælledby afgivne processkrifter.

Fælledby opretholder de afgivne, utvetydige, bindende proceserklæringer.

Fælledby gør fortsat som sit hovedanbringende gældende, at AFV efter den for længst gennemførte frigivelse af den oprindelige sikkerhedsstillelse, og efter de afgivne bindende proceserklæringer fra Fælledbys side, ikke længere har nogen aktuel retlig interesse i at få påkendt sine påstande under sagen.

...

FÆLLEDBYS HOVEDANBRINGENDER TIL STØTTE FOR DE PRINCIPALE OG SUBSIDIÆRE PÅSTANDE 1 OG 2 NEDLAGT AF FÆLLEDBY:

Fælledbys første hovedanbringende til støtte for de nedlagte påstande 1.1 og 1.2 om afvisning:

"AFV har ikke (længere) søgsmålskompetence, idet AFV ikke har den fornødne individuelle aktuelle retlige interesse i at få prøvet de nedlagte påstande. Retsvirkningen heraf er afvisning, subsidiært frifindelse."

AFV ville have haft en individuel og aktuel retlig interesse i at få påkendt sine påstande, såfremt Fælledby havde krævet erstatning for tab og/eller godtgørelse for tort, jf. herved retsplejelovens § 428, stk. 1, 1. punktum, under påberåbelse af, at rettigheden til at kræve forbud nedlagt ikke eksisterede, og såfremt Fælledby derfor krævede erstatning for tab og/eller godtgørelse for tort.

Fælledby har imidlertid afgivet bindende proceserklæring om at frafalde ethvert krav om erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort i anledning af forbudssagen.

På baggrund af den bindende proceserklæring har AFV derfor ikke på dette grundlag nogen aktuel individuel retlig interesse i at få prøvet, hvorvidt rettigheden bestod eller ej.

De samme betragtninger gør sig gældende i relation til retsplejelovens § 428, stk. 2 og 3.

Den af AFV oprindeligt etablerede sikkerhedsstillelse er, i forbindelse med sagens behandling ved landsretten, frigivet til AFV. AFV har derfor heller ikke i så henseende nogen retlig interesse i at forfølge de to nedlagte påstande.

Det kan som en retlig kendsgerning lægges til grund, at Fælledby ved de to klagenævnsafgørelser fik fuldt medhold i de nødvendige tilladelsers gyldighed. Klagerne fra AFV blev tilsidesat af de to nævn.

Materielt set har de af AFV påberåbte "*rettigheder*" altså vist sig ikke at bestå.

I relation til tilkendelse af sagsomkostninger står det klart, at AFV ved alle indenretlige afgørelser har haft mulighed for at påstå sig tillagt sagsomkostninger. Dette gælder fortsat også i denne sag.

Tilkendelse af sagsomkostninger i denne sag afhænger imidlertid naturligvis af sagens udfald.

Heller ikke sagsomkostninger medfører en selvstændig aktuel, individuel, retlig interesse i prøvelse af denne retssag.

...”

Rettenes begrundelse og resultat

Efter retsplejelovens § 425, stk. 1, skal den, der har anmodet om meddelelse af forbud eller påbud, inden 2 uger efter at afgørelsen om at meddele forbud eller påbud er endelig, anlægge eller indlede en sag om den rettighed, der påstås krænkede. Dette gælder dog kun, hvis en sag ikke allerede er anlagt ved en dansk eller en udenlandsk domstol eller indledt ved en voldgiftsret. Retsplejelovens § 428 indeholder regler om erstatning og godtgørelse i tilfælde, hvor et nedlagt forbud viser sig ikke at være berettiget.

Sager omfattende af retsplejelovens § 425, stk. 1, behandles efter de almindelige regler om borgerlige sager. En sag skal herefter afvises, hvis en sagsøger ikke har en aktuel, retlig interesse i sagens afgørelse.

Fælledby bragte bygge- og anlægsaktiviteterne på Vejlands Kvarter til ophør efter Planklagenævnets og Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser af 7. juli 2021 om opsættende virkning af AFV's klager. Efter den 19. juli 2021 genoptog Fælledby nogle af aktiviteterne. Københavns Byret forbød den 20. august 2021 Fælledby at foretage bygge- og anlægsaktiviteter på Vejlands Kvarter. Forbuddet blev ophævet den 22. december 2021, efter at Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet den 14. december 2021 havde truffet realitetsafgørelser, hvor Københavns Kommunes kommuneplantillæg, lokalplan med tilhørende miljørapport og tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven blev stadfæstet. Fælledby frafaldt den 7. januar 2022 sit kæremål om forbuddet til Østre Landsret, og landsretten afsagde den 11. februar 2022 kendelse om, at bestemmelsen om sikkerhedsstillelse skulle udgå af Københavns Byrets kendelse om forbuddet. Fælledby har i svarskrift af 21. marts 2021 afgivet bindende proceserklæring om at afstå fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428 som følge af forbuddet.

AFV har efter dette forløb ikke længere en aktuel, retlig interesse i at få prøvet, om Fælledby var forpligtet til at stoppe sine bygge- og anlægsaktiviteter i perioden fra den 7. juli 2021 til den 14. december 2021.

Der er herved lagt vægt på, at Fælledby efter ophævelsen den 22. december 2021 af Københavns Byrets forbud af 20. august 2021 har været berettiget til at foretage de bygge- og anlægsaktiviteter, som er omfattende af nævnenes afgørelser. Selvom aktiviteterne foretaget i perioden efter den 19. juli 2021 og frem til

den 20. august 2021 måtte være foretaget uberettiget, har Fælledby således kunnet foretage dem efter den 22. december 2021.

Der er desuden lagt vægt på, at Fælledby har afgivet en bindende proceserklæring om at frafalde ethvert krav om erstatning for tab og godtgørelse for tort i anledning af forbudssagen, at Fælledby har frafaldet sit kæremål om forbuddet, og at kravet om sikkerhedsstillelse udgik af Københavns Byrets kendelse af 17. august 2021 om forbuddet efter Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2022.

AFV's anbringende om, at AFV har en retlig interesse i at få prøvet sin partsevne kan ikke i sig selv begrunde, at sagen skal realitetsbehandles.

Fælledbys påstande om afvisning tages herefter til følge.

Henset til sagens udfald skal AFV betale sagsomkostninger til Fælledby, der ikke er momsregistreret. Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 60.000 kr.

THI KENDES FOR RET:

Den af Amager Fælleds Venner anlagte sag mod Fælledby P/S afvises.

Amager Fælleds Venner skal til Fælledby P/S betale sagsomkostninger med 60.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET DOM

afsagt den 1. december 2023

Sag BS-45456/2022
(22. afdeling)

Amager Fælleds Venner
(advokat Johan Løje)

mod

Fælledby P/S
(advokat Håkun Djurhuus)

Københavns Byret har den 27. oktober 2022 afsagt dom i 1. instans (sag BS-2810/2022).

Landsdommerne Karen Hald, Alex Puggaard og Berit Holmelund (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, Amager Fælleds Venner, har nedlagt principal påstand om, at Københavns Byrets dom af 27. oktober 2022 i sag BS-2810/2022 ophæves, og sagen hjemvises til realitetsbehandling af de ved Københavns Byret nedlagte påstande, subsidiært stadfæstelse dog med den ændring, at Amager Fælleds Venner tillægges sagsomkostninger efter rettens skøn på ikke under 80.000 kr., mere subsidiært stadfæstelse mod, at de til Fælledby P/S tilkendte sagsomkostninger ophæves eller nedsættes.

Indstævnte, Fælledby P/S, har påstået dommen stadfæstet.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag, jf. retsplejelovens § 387.

Anbringender

Parterne har fastholdt de anbringender, der er gjort gældende for byretten.

Amager Fælleds Venner har i sit første procedureindlæg af 6. marts 2023 anført navnlig:

" ...

1. KØBENHAVNS BYRETS KENDELSE OM OPSÆTTENDE VIRKNING

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnet d. 14. december 2021 traf afgørelse om, at stadfæste København Kommunes § 25-tilladelse i nævnets sagsnr. 21/05337 og 21/5338 (...) indbragte AFV afgørelsen for domstolene, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1. Sagen verserer ved Københavns Byret, sagsnr. BS-4114/2022-KBH og sambehandles i øvrigt med en parallelle sag mod Planklagenævnet (Sag BS-22319/2022-KBH).

I sagen mellem AFV og Miljø- og Fødevareklagenævnet (BS-4114/2022-KBH) anmodede AFV om, at søgsmålet blev tillagt opsættende virkning.

Som det også fremgår af AFVs Processkrift I af 26. januar 2023 traf Københavns Byret d. 12. december 2022 kendelse i sag BS-4114/2022-KBH om, at tillægge søgsmålet opsættende virkning i sag mellem AFV og Miljø- og Fødevareklagenævnet. ...

I sag BS-4114/2022-KBH har AFV principalt nedlagt påstand om, at sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, skal anerkende, at nævnets afgørelse af 14. december 2021 om stadfæstelse af Københavns Kommunes VVM-tilladelse af 11. februar 2021 til etablering og drift af byudvikling på en del af Amager Fælled kaldet 'Vejlandskvarter' (nævnets sagsnr. 21/05337 og 21/5338) er ugyldig,

subsidiært at sagsøgte skal anerkende, at afgørelsen af 14. december 2021 om stadfæstelse af Københavns Kommunes VVM-tilladelse af 11. februar 2021 til etablering og drift af byudvikling på en del af Amager Fælled kaldet 'Vejlandskvarter' (nævnets sagsnr. 21/05337 og 21/5338) hjemvises til fornyet behandling.

Af Københavns Byrets begrundelse og resultat følger:

"Retten finder imidlertid på baggrund af det oven for anførte om høringsforpligtelsen, og at udstrækningen heraf ses at være uafklaret og skal fastlægges ved dom, eventuelt efter en forudgående præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen, at der må anses for at være et rimeligt grundlag for sagsøgerens påstand om ugyldighed af sagsøgtes afgørelse. Da retten tillige efter en konkret afvejning finder, at sagsøgtes interesse i opretholdelse af afgørelsen – med den konsekvens, at projektet om opførelse af et boligkvarter kan fortsætte – ikke overstiger risikoen for alvorlig eller uoprettelig skade på miljøet, tager retten anmodningen om at tillægge søgsmålet opsættende virkning til følge.

THI BESTEMMES:

Søgsmålet tillægges opsættende virkning."

Københavns Byrets afgørelse om at tillægge søgsmålet opsættende virkning har dermed den konsekvens, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. december 2021 i nævnets sagsnr. 21/05337 og 21/5338 (...) midlertidigt suspenderes.

Dermed må Fælledby ikke udnytte § 25-tilladelsen.

2. AMAGER FÆLLEDS VENNERS RETLIGE INTERESSE**2.1. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af 14. december 2021 er midlertidigt suspenderet**

I Fælledbys processkrift af 23. januar 2023 fremgår nedenstående ...:

"Fælledby gør gældende, at AFV ikke, længere, har den fornødne aktuelle retlige interesse i, at få prøvet de nedlagte påstande 1 og 2, der dannede grundlag for byrettens afvisningsdom af 27. oktober 2022.

Dette beror navnlig på, at de to klagenævn, ved afgørelser af 14. december 2021, traf afgørelse om at afvise AFV's klagepunkter, hvorefter nævnene stadfæstede de af Københavns Kommune meddelte tilladelser og godkendelser. Herved ophørte nævnenes foreløbige delafgørelser af 7. juli 2021 standsning."

Fælledby gør dermed gældende, at AFVs retlige interesse navnlig er ophørt, idet nævnene (herunder Miljø- og Fødevareklagenævnet) d. 14. december 2021 stadfæstede Københavns Kommunes tilladelser og godkendelser.

Miljø- og Fødevareklagenævnets stadfæstelse er efter Københavns Byrets kendelse i retssagerne mod nævnene d. 12. december 2022 midlertidigt suspenderet blandt andet med henvisning til, at det er sandsynligt, at AFV vil få medhold i sit søgsmål mod MFKN. Da hele sagen reelt blev forelagt og procederet for byretten i forbindelse med afgørelsen om opsættende virkning, er det AFVs forventning, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af § 25-tilladelsen (efter miljøvurderingsloven) erklæres ugyldig i overensstemmelse med AFVs påstand i retssagen BS-4114/2022-KBH, når Københavns Byret afsiger dom i sagen.

Tilsvarende forventer AFV også, at Københavns Byret vil give AFV medhold i den enslydende påstand om ugyldighed i sagen mod Planklagenævnet, der er behæftet med samme tilblivelsesmangler. (Sag BS-22319/2022-KBH) AFVs stævninger mod Miljø- og Fødevareklagenævnet er fremlagt af Fælledby (...), mens stævningen mod Planklagenævnet fremlægges

Retsvirkningen af Københavns Byrets kendelse om opsættende virkning er, at Fælledby er pålagt at standse alle bygge- og anlægsaktiviteter på området Vejlands Kvarter.

Københavns Byrets kendelse om opsættende virkning indebærer, at den samme retlige situation foreligger, som før Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. december 2021 om stadfæstelse. Som følge af nævnens afgørelse af 7/7-2021 om opsættende virkning i klagesagerne, var retsvirkningerne af Københavns Kommunes VVM-tilladelse også midlertidigt suspenderet under klagesagen.

Den omstændighed som Fælledby fremhæver som værende det bærende for, at AFV ikke har retlig interesse i sagen, foreligger dermed ikke længere. VVM-tilladelsen kan heller ikke udnyttes på nuværende tidspunkt. Tværtimod er situationen nu det modsatte, idet der igen er truffet afgørelse om opsættende virkning.

2.2. Den retlige interesse skal vurderes uafhængigt af pligterne i retsplejelovens kapitel 40

Som det korrekt fremgår af den forrige instans dom om afvisning, skal sager omfattet af retsplejelovens § 425, stk. 1, behandles efter de almindelige regler om borgerlige sager. Herefter er reglen, at sagsøger skal have en retlig interesse i sagen.

Retsplejelovens § 425 indeholder en pligt for den part, der har anmodet om midlertidigt forbud, til at anlægge en såkaldt hovedsag (tidl. Justifikationssag) ved domstolene.

Hovedsagen har flere formål. I nærværende sag er hovedsagen anlagt med de formål

1. At fastslå, at Fælledby havde handlet ulovligt ved at fortsætte bygge- og anlægsaktiviteterne på området Vejlands Kvarter efter, at nævnene d. 07. juli 2021 tillagde klagerne opsættende virkning (...)
2. At fastslå om AFVs "*rettighed*" bestod, for at give Fælledby den lovfæstede mulighed for at gøre et erstatningskrav gældende, hvis det ikke var tilfældet, jf. retsplejelovens § 428

Fælledby har afgivet en bindende proceserklæring om ikke at ville forfølge et eventuelt erstatningskrav, men har aldrig anerkendt, at have været forpligtet til at standse aktiviteterne på arealet. AFV anerkender ikke at Fælledby er berettiget til erstatning. Det bemærkes hertil, at proceserklæringen, ikke har nogen retsvirkning i forhold til det faktuelle og retlige forhold, der gav anledning til sagen, herunder spørgsmålet om hvorvidt Fælledby rent faktisk var forpligtet til at stoppe byggeriet som følge af nævnens afgørelser om opsættende virkning. Det spørgsmål er forsat ikke afgjort af domstolene, hvorfor også hovedsagen er nødvendig. Det forhold, at den oprindelige kendelse blev kæret til landsretten har ikke ført til en endelig afklaring af Fælledbys pligt som følge af det nedlagte forbud.

AFV gør derfor forsat gældende, at AFV's "*rettighed*" åbenlyst bestod. En afgørelse om opsættende virkning truffet af en rekursinstans mod de to klagenævn, må uden for enhver tvivl indebære en pligt for den bygherre, der anvender den suspenderede VVM-tilladelse og planved-

tagelse til at standse udnyttelsen af tilladelsen og de underordnede tilladelser, der er udstedt på baggrund af det nu suspenderede afsluttede retsakt (VVM-tilladelsen), jf. bl.a. EU-Domstolens afgørelse i sag C-379/15 (Association France Nature Environnement).

Fælledbys bindende proceserklæring kan derfor ikke anses som andet end en symbolsk tilskæring af sagen, da Fælledbys udsigt til at opnå en erstatning reelt var ikke-eksisterende.

Uanset at hovedsagen derfor ikke havde til formål at behandle et eventuelt erstatningskrav, har AFV dog fortsat retlig interesse i at få fastslået om Fælledby handlede ulovligt ved at fortsætte bygge- og anlægsaktiviteterne i perioden efter nævnenes afgørelser d. 07. juli 2021 om opsættende virkning indtil Fælledby endeligt standsede bygge- og anlægsaktiviteterne efter Københavns Byrets forbudskendelse d. 17. august 2021. (...)

Tilsvarende havde sagsøgeren i sagen U.2014.2 Ø fortsat retlig interesse i om Rødovre Kommune havde handlet ansvarspådragende og følgelig var erstatningspligtige overfor skadelidte, selvom Rødovre Kommune (pr. kulance) betalte en sum, der svarede til det fremsatte krav.

Vurderingen af, om AFV har en retlig interesse i anerkendelsespåstanden, skal vurderes efter retsplejelovens almindelige regler. At hovedsagen har rødder i en midlertidig forbudssag efter retsplejelovens kapitel 40, kan derfor ikke stille særlige krav til AFVs retlig interesse i ved retsagen. At sagens omdrejningspunkt ikke er retsplejelovens § 428 kan derfor ikke føre til, at AFV fortaber sin retlige interesse, i en afgørelse om, hvorvidt Fælledby handlede retsstridigt i perioden fra 7/7-2021 til 17/8-2021. Fælledby har som anført ikke erkendt/taget bekræftende til genmæle i forhold til det sagen handlede om, nemlig om den adfærd, der rent faktisk blev udøvet i perioden fra 7/7-2021 til 17/8-2021, der var omfattet af kendelse om opsættende virkning, var retsstridig.

Tvært imod har Fælledby anvendt Byrettens afgørelse om afvisning af hovedsagen, til en udlægning af sagen, som om byretten har givet Fælledby medhold i at aktiviteterne i perioden fra 7/7-2021 til 17/8-2021, var lovlige, således anføres på Fælledbys hjemmeside www.fælledby.dk efter kendelsen:

“Vi er glade for, at retten har sat punktum i denne sag nu. Det er længe siden, at disse klager blev afvist i klagenævnene, og dengang, som nu, har der ikke været en finger at sætte på Fælledbys håndtering af alle de miljøtekniske retningslinjer og krav fra biologer og myndigheder”. (...)

Det anførte er forsat tilgængelig på siden. Tilsvarende udsagn er bragt i Licitationen den 31/10-2022. (...)

AFV fastholder derfor – også med henvisning til det fremførte i ankestævningen - at man har en konkret og aktuel retlig interesse i sagen.

2.2.1. AFV har retlig interesse i, at Fælledby anerkender ulovlig adfærd

Det er en kendsgerning, at Fælledby i perioden efter Miljø- og Fødevarerklagenævnet og Planklagenævnets afgørelser om opsættende virkning d. 07. juli 2021 (...) fortsatte bygge- og anlægsaktiviteterne på området Vejlands Kvarter, selvom afgørelserne om opsættende virkning indebar, at Fælledbys § 25-tilladelse, lokalplan nr. 599 og kommuneplantillægget nr. 4 blev suspenderet.

Det er derfor en kendsgerning, at Fælledby i en periode udøvede bygge- og anlægsaktivitet på området Vejlands Kvarter uden de nødvendige tilladelser og godkendelser. Aktiviteterne må derfor anses som ulovlige, jf. miljøvurderingslovens § 55, stk. 1 og planlovens § 63, stk. 1.

AFVs påstande angår derfor ikke hypotetiske fremtidige forhold, men derimod en retstridig adfærd, som Fælledby faktisk allerede har udvist. En afgørelse af spørgsmålet om den udøvede adfærd er retsstridig, er afgørende for, at AFV kan forfølge konsekvenserne af den retsstridige adfærd, eks ved at sikre, at adfærden håndhæves af de relevante myndigheder. Eksempelvis vil den retstridige udøvede adfærd, kunne indebære et forhold omfattet af miljøskadeloven, lbkg 2022-04-25 (dagældende LBKG 2017-03-27 med senere ændringer), der i henhold til § 1 har til formål at sikre, at den ansvarlige for en sket miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forebygger og afhjælper skaden eller faren og afholder alle omkostninger hertil. Miljøskadeloven omfatter også skader på naturressourcer, herunder beskyttede arter, jf. lovens § 15, stk. 3. Overtrædelse af loven er dertil strafbehæftet, jf. § 57, hvorfor en håndhævelse også kan ske ved pålæg af bøde eller fængsel. For at bringe lovgrundlaget i anvendelse, skal lovovertrædelsens fastslås, når den ikke anerkendes, hvilket kan – og bør ske – i hovedsagen.

AFV har derfor forsat en konkret og aktuel retlig interesse i at få bedømt, om Fælledbys adfærd var ulovlig i perioden fra 7/7-2021 til 17/8-2021.

Efter Københavns Byrets kendelse d. 12. december 2022 om at tillægge søgsmålet mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet opsættende virkning (...) er der rimelig udsigt til, at byretten følger den foreløbige afgørelse op med en dom, der imødekommer AFVs påstand om, at Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af 14. december 2021 ugyldiggøres.

Tilsvarende forventer AFV, at Københavns Byret imødekommer påstanden om, at Planklagenævnets stadfæstelsesafgørelse af 14. december 2021 er ugyldig.

Uden gyldige tilladelser kan projektet på Vejlands Kvarter ikke gennemføres lovligt, hvorfor der enten skal ske retlig lovliggørelse eller fysisk lovliggørelse. I begge tilfælde skal området genoprettes og tilbageføres til den tidligere tilstand. AFV har derfor en bestående aktuelt retlig interesse i at afklare om Fælledbys fortsatte bygge- og anlægsaktiviteter i perioden efter nævnens afgørelser om opsættende virkning var ulovlig med den konsekvens, at Fælledby er erstatningsansvarlig og

derfor skal bekoste (dele) af genoprettelsen, jf. blandt andet miljøskadeloven.

2.3. Fælledby giver anledning til at tro, at den ulovlige adfærd genoptages

Som allerede anført i ankestævningen i Processkrift I, ..., har AFV anledning til at tro, at Fælledby vil genoptage bygge- og anlægsaktiviteterne på trods af Københavns Byrets kendelse (...).

Der er derfor rimelig grund til at forvente, at Fælledby genoptager bygge- og anlægsaktiviteterne på området Vejlands Kvarter. Dette særligt henset til, at Københavns Byrets behandling af sagerne, der er anlagt mod nævnene, kan tage lang tid, da byretten formentlig vil forelægge spørgsmål for EU-Domstolen i forbindelse med hovedforhandlingen. Københavns Byrets endelig dom i de verserende retssager mod nævnene må i så fald afvente EU domstolens besvarelse af de stillede spørgsmål.

AFV har derfor – også af denne grund – en konkret og aktuel retlig interesse i, at få afgjort, om Fælledby handlede ulovligt ved fortsat at udnytte de suspenderede tilladelser og godkendelser i perioden efter nævnene havde tillagt klagerne opsættende virkning.
..."

Fælledby P/S har i sit første procedureindlæg af 4. april 2023 anført navnlig:

" ...

3. OM FÆLLEDBY OG GRUNDLAGET FOR PARTERNES TVIST:

Fælledby er for 50%'s vedkommende ejet af Udviklingsselskabet By & Havn I/S, der igen for 5%'s vedkommende er ejet af Den Danske Stat og for 95%'s vedkommende er ejet af Københavns Kommune. De resterende 50% af Fælledby ejes af PensionDanmark.

Selskabets hovedformål er at opføre byggeriet Fælledby, der er et historisk bæredygtigt byggeri, hvorunder der opføres 2.000 boliger, heraf 500 almene boliger, 2 daginstitutioner, et plejecenter og en femsporet offentlig skole til 1.400 elever, som ikke blot skal servicere Fælledbys borgere, men udgøre et langt større skoledistrikt på Vestamager. Der skal som led i byggeriet, der opføres i træ, herudover opføres en idrætshal og et supermarked på op til 2.000 m², samt flere mindre lokaler til publikumsorienterede erhverv. Byggeriet omfatter i alt 219.000 etagemeter.

Byggeriet opføres på et projektområde, hvor der tidligere har været havområde og strandareal, og som efterfølgende er blevet inddæmmet fra omkring år 1900. Området har været benyttet til skydeterræn og fra 1940-50'erne og frem til 1974 har der været losseplads med ukontrolleret deponering af affald. Fra 1974 til 1982 blev lossepladsen afdækket og udjævnet med byjord af ukendt oprindelse. I 1984 blev grunden indberettet som potentielt forurenede kemikalieaffaldsdepot efter den dagæl-

dende kemikalieaffaldsdepotlov, og omkring 2001 blev arealet kortlagt på vidensniveau 2 (som dokumenteret forurennet) i henhold til jordforureningslovens § 5. I 2010 blev lossepladsen afdækket med ren jord. Efter omfattende miljøvurderinger, herunder i forhold til eksempelvis bilag IV-arter m.m., meddelte Københavns Kommune de nødvendige tilladelser til byggeriet, herunder:

- Miljøgodkendelse til terrænregulering – 5. maj 2021 med vilkårsændring af 14. juni 2021.
- Dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10, stk. 1, nr. 2, 11, stk. 1, meddelt af Miljøstyrelsen den 11. marts 2021.
- Nedrivningstilladelse af 4. juni 2021.
- Tilladelse i henhold til jordforureningslovens § 8 – den 17. juni 2021 med afgørelsestillæg af 20. september 2022.
- Midlertidig tilslutningstilladelse den 30. juni 2021.
- Yderligere tilladelse efter jordforureningslovens § 8 den 20. marts 2022.
- Yderligere dispensations fra artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10, stk. 1, nr. 1, 11, stk. 1, 14, stk. 1 og 15, stk. 1, meddelt af Miljøstyrelsen den 31. marts 2022.
- Byggetilladelse – partiel, af 13. oktober 2022.
- Tilladelse i henhold til vandløbsloven den 16. oktober 2022.

Yderligere tilladelser og godkendelser fra 1. instansen; Københavns Kommune:

Københavns Kommune meddelte VVM-tilladelse den 11. februar 2021, hvori kommunen vurderede, at projektet kunne gennemføres uden væsentlig påvirkning på miljø og omgivelser, med de i projektet indbyggede afværgeforanstaltninger og på de i tilladelsen angivne vilkår.

Som grundlag for kommunens VVM-tilladelse forelå der en omfattende miljøkonsekvensrapport udarbejdet af ingeniørfirmaet Sweco, herunder væsentlighedsvurdering for Natura 2000.

Herudover havde ingeniørfirmaet Rambøll udarbejdet et notat om den store vandsalamanders ynglevandringsafstand, ligesom Sweco udarbejdede en vurdering af bestand, rasteområder og afværgeforanstaltninger/erstatningsbiotop for stor vandsalamander på Amager Fælled og i Fælledby.

Ingeniørfirmaet MOE udarbejdede, ligeledes i 2021, et omfattende notat om kvaliteten af det nordøstlige krat (i byggeområdet), som rastested for stor vandsalamander og behovet for afværgende foranstaltninger.

Herudover udarbejdede det biologiske specialfirma Amphi Consult den 31. august 2021 et notat indeholdende en *"vurdering af rasteområder for stor vandsalamander i lokalplanområdet for Fælledby"*.

Efter Københavns Kommunes meddelelse af de nødvendige tilladelser blev de meddelte tilladelser af AFV påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Forud for Nævnets afgørelse indhentede Fælledby en række verificerende og validerende, supplerende, rapporter fra en række af landets førende eksperter. Rapporterne bekræftede de tidligere gennemførte undersøgelseres resultater.

Forud for modtagelsen af de supplerende rapporter traf Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelse om, at nævnsklagen skulle tillægges opsættende virkning.

Da Fælledby imidlertid ikke umiddelbart standsede arbejderne på projektet (navnlig byggemodning m.v.), fik AFV i henhold til retsplejelovens kapitel 40 om midlertidige afgørelser om forbud, ved Københavns Byret, nedlagt forbud mod fortsatte aktiviteter.

Dette forbud standsede det milliardstore byggeprojekt, der var besluttet ved lov.

Efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets gennemgang af det samlede materiale, herunder de validerende og verificerende supplerende rapporter, traf Nævnet den 14. december 2021 afgørelse, hvorved Nævnet fandt, at de af Københavns Kommune meddelte tilladelser og godkendelser var lovlige og gyldige, og hvorved Nævnet forkastede klagerne fra AFV, og hvorved den opsættende virkning bortfaldt.

På denne baggrund rettede Fælledby henvendelse til Københavns Byret, der havde afsagt kendelsen om forbud, med anmodning om at opheve forbuddet under henvisning til retsplejelovens § 426, stk. 1, nr. 1, altså som følge af, at betingelserne for rettens meddelelse af forbud ikke længere var opfyldt.

I forbindelse med nedlæggelsen af forbuddet stillede AFV oprindeligt, efter krav fra byretten, sikkerhed stor kr. 2.000.000.

Fælledby havde påkæret forbudskendelsen til Østre Landsret. Også AFV påkærede afgørelsen til landsretten med påstand om, at forbuddet skulle nedlægges uden krav om sikkerhedsstillelse.

Efter Københavns Byrets ophævelse af forbudsafgørelsen den 22. december 2021 frafaldt Fælledby, i konsekvens heraf, kæremålet til landsretten den 7. januar 2022.

Som det fremgår af byrettens dom af 27. oktober 2022, side 4, afgav Fælledby den 21. marts 2021 følgende bindende procesklæring:

”I konsekvens af a.) landsrettens frigivelse af den af AFV stillede sikkerhed DKK 2.000.000, - b.) AFV’s forventede økonomiske situation, c.) og med henblik på at undgå yderligere, uforholdsmæssig, proces, afgiver Fælledby hermed følgende bindende proceserklæring:

Fælledby afstår fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, som følge af det oprindeligt af Københavns Byret den 17. august 2021 (sagens Bilag 36) nedlagte forbud.”

Fælledbys retlige vurdering var herefter – og er fortsat;

at eftersom Fælledby den 7. januar 2022 havde frafaldet kæremålet til Østre Landsret,

at eftersom Østre Landsret den 11. februar 2022 havde afsagt kendelse om at bestemmelsen om sikkerhedsstillelse stor DKK 2.000.000,- udgik af byrettens kendelse af 17. august 2021, og

at eftersom Fælledby den 21. marts 2021 havde afgivet bindende proceserklæring om frafald af krav om erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort,

havde AFV ikke længere nogen individuel, aktuel retlig interesse i at fortsætte sagen.

Da AFV imidlertid insisterede på at videreføre sagen, fremfor at hæve den, nedlagde Fælledby overfor begge AFV’s påstande principalt afvisningspåstand, og subsidiært frifindelsespåstand.

AFV har under sagen indtaget det standpunkt, at man insisterer på at få påkendt følgende påstande, gengivet i den påankede dom, side 1, nederst, og side 2, øverst:

”1. Fælledby tilpligtes at anerkende, at Fælledby den 7. juli 2021 var forpligtet til at standse alle tidligere igangsatte bygge- og anlægsaktiviteter på arealet benævnt Vejlands Kvarter ..., som følge af Planklagenævnets afgørelse den 7. juli 2021 (...), og Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af samme dato (...), hvor de af Amager Fælleds Venner indgivne klager til de pågældende nævn blev tillagt ”opsættende virkning”, samt undlade at foretage yderligere bygge- og anlægsaktiviteter i perioden 7. juli 2021 og indtil nævnene havde truffet endelig afgørelse den 14. december 2021 hvor Planklagenævnet traf afgørelse i klagerne om Københavns Kommunes vedtagelse af kommunalplantillæg nr. 4 og lokalplan nr. 599 med tilhørende miljørapport (bilag 4), og den 14. december 2021 hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet traf afgørelse i klagesagerne om Københavns Kommunes udstedelse VVM-tilladelse med tilhørende Miljøkonsekvensrapport (...).

2. Fælledby tilpligtes at anerkende, at forpligtelsen i henhold til påstand 1 om at standse og undlade at foretage yderligere bygge- og anlægsaktiviteter tillige omfattede udnyttelse af følgende tilladelser meddelt af Københavns Kommune:

a) § 8 tilladelse efter jordforureningsloven (...) – herunder terrænnivelleringsarbejde på arealet,

- b) Kap. 5-godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven (...),
 c) Midlertidig tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven (...),
 d) Nedrivningstilladelse efter byggeloven vedr. nedrivning af de på arealet værende bygninger (...)."

Som det fremgår af byrettens påankede afvisningsdom, side 2, indeholdt dommen ikke en fuldstændig sagsfremstilling, ligesom spørgsmålet om afvisning blev udskilt til særskilt behandling, jf. herved retsplejelovens § 253.

-ooo0ooo-

Det fremgår af den påankede dom, side 4 ff., at AFV lider under den fejløpfattelse, at AFV under de foreliggende, ovenfor beskrevne, omstændigheder fortsat skulle være forpligtet til at gennemføre det, der tidligere blev kaldt en "justifikationssag". Dette er Fælledby, under de foreliggende omstændigheder ikke enig i.

Fælledby frafaldt, som anført, allerede den 7. januar 2022 sit kæremål til Østre Landsret, hvorved Fælledby klart havde tilkendegivet, at man ikke længere anfægtede byrettens oprindelige afgørelse om nedlæggelse af forbud.

Selv under de foreliggende, beskrevne, omstændigheder synes AFV at svæve i den retlige vildfarelse, at Fælledby selv efter at have frafaldet kæremålet mod forbudsafgørelsen endeligt og definitivt, og efter at have afgivet de ovenfor citerede skriftlige og bindende proceserklæringer, fortsat skulle tage bekræftende til genmæle overfor AFV.

Dette giver efter Fælledbys opfattelse ikke nogen retlig mening.

Det er Fælledbys opfattelse, at AFV, efter at Fælledby ved sin opgivelse af kæremålet over forbudsafgørelsen, efter anerkendelse af – naturligvis – at landsretten havde ophævet kravet om sikkerhedsstillelse overfor AFV, og eftersom Fælledby havde afgivet bindende proceserklæringer om frafald af krav om godtgørelse for tort, henholdsvis erstatning for tab; har mistet enhver form for retlig interesse i at videreføre denne sag.

AFV har så vidt ses i den påankede dom på side 5 øverst, i form af to "*at-sætninger*", forsøgt at forklare, hvorfor denne sag skal videreføres under de foreliggende, klart beskrevne, omstændigheder, der berører AFV enhver form for aktuel retlig interesse i videreførelse af denne sag.

AFV's begrundelse i første "*at-sætning*" lyder:

"at proceserklæringen efter sit indhold, ikke indebærer en anerkendelse af AFV's ret i henhold til de af AFV nedlagte påstande i nærværende hovedsag,".

Hertil bemærkes, at AFV under de foreliggende omstændigheder ikke længere har nogen aktuel, individuel retlig interesse i, at Fælledby nu anerkender, at Fælledby den 7. juli 2021 skulle have været forpligtet til

at standse alle tidligere igangsatte bygge- og anlægsaktiviteter på arealet (...), jf. AFV's påstand 1.

Det samme gælder resten af AFV's påstand 1 og for dens sags skyld også hele påstand 2.

AFV's interesse synes, under de foreliggende omstændigheder, alene at være af akademisk karakter. Domstolene kan imidlertid ikke afkræves "*responsumlignende udtalelser om gældende ret*" eller andre forhold, der alene er af "*principiell*" karakter.

Retshaveriske ønsker er ikke udtryk for en fornøden aktuel retlig interesse i at få påkendt realitetsløse og hypotetiske tvister ved de almindelige domstolene.

I anden "*at-sætning*" anfører AFV som forklaring på den fortsatte retssag, nu ved landsretten, at:

"AFV uagtet proceserklæringen har en anerkendelsesværdig interesse i at få dom efter sin påstand, idet en sådan dom kan danne grundlag for fremsættelse af erstatningskrav, krav om retablering, og anerkendelse af søgsmålskompetence inter partes".

Til det anførte bemærkes, at AFV under denne sag ikke har nedlagt fuldbyrdelsespåstande under anbringender om erstatningsansvar.

Hertil kommer, at der heller ikke er nedlagt påstande om "*fysisk lovliggørelse, eller andre fysiske handlepligter,*" i form af retablering eller lignende.

Endelig fremhæves det, at AFV selvsagt ikke har nogen aktuel retlig interesse i at få anerkendt "*søgsmålskompetence inter partes*".

Heller ikke i så henseende har AFV under denne sag nedlagt påstande, herunder anerkendelsespåstande af den pågældende karakter.

Udover det allerede anførte henholder Fælledby sig fortsat til anbringenderne i Fælledbys påstandsdokument for byretten, som gengivet i den påankede dom side 9-11.

Fælledby kan herudover, i det hele, henholde sig til byrettens præmisser, og domsresultatet.
..."

Amager Fælleds Venner har i sit andet procedureindlæg af 25. april 2023 anført navnlig:

"...

SAGSFREMSTILLING

1. Indledning

Denne sag vedrører en større konflikt mellem sagsøger og de sagsøgte om byggeri af et større boligprojekt på Amager Fælled.

Boligprojektet er et resultat af en større politisk aftale på Københavns Rådhus om at finansiere kommunens gæld til metrobyggeriet ved overdragelse af et areal til det af Københavns Kommune (herefter KK) næsten helejede selskab Udviklingselskabet BY & HAVN I/S, som ejer den grund, sagen vedrører. Fælledby er valgt til bygherre på projektet, og skal forestå byggeriet og administrationen af byggeriet fremover.

I relation til nærværende sag er den længere forhistorie uden relevans.

Denne sag drejer sig dels om retsvirkningerne af Planklagenævnets (herefter PKN) afgørelse om opsættende virkning, truffet den 7/7-2021 (...). Afgørelsen vedr. kommuneplantillæg nr. 4 og lokalplan 599 omfattende Vejlandskvarter (...) med tilhørende miljørapport (...) og dels retsvirkningerne af Miljø- og Fødevareklagenævnets (herefter MFKN) afgørelse af samme dato om opsættende virkning (...). Afgørelsen vedrører VVM-tilladelse udstedt den 11/2-2021 (...) med tilhørende miljøkonsekvensrapport (...).

Der verserer fortsat retssag mellem sagens parter vedrørende ovenfor nævnte tilladelser, idet Fælledby har hovedintervenert i AFVs retssager mod MFKN og PKN. Det bemærkes i øvrigt, at Københavns Byret i deres kendelse af 12. december 2022 har afsagt kendelse i de verserende sager om suspensiv virkning med den begrundelse, at der er rimelig sandsynlighed for, at AFV får medhold i de to retssager, hvorved ovennævnte tilladelser ophæves. Sker det, vil det også af den grund være relevant at få afklaret ansvarsforholdet i relation til skade, som måtte være sket på arealet i perioden 8. juli -17. august 2021.

Det kan lægges til grund,

- at sagsøgte forsat udførte arbejde i det areal, der er omfattet af planerne d. 8. juli 2021,
- at det arbejde, der forsat blev udført, var det arbejde, der var omfattet af 4 tilladelser (...),
- at de for projektet nødvendige tilladelser er nævnt i plangrundlaget – lokalplanen (...) og i VVM-tilladelsen (...), hvor navnlig tilladelserne vedr. jordhåndtering efter jordforureningslovens § 8 og § 19 eller miljøbeskyttelseslovens § 33, er relevante.

Det spørgsmål, hvorom der er tvist, som Retten skal tage stilling til, er, om de to del-afgørelser om opsættende virkning dateret 7. juli 2021 indebærer, at det arbejde, Fælledby udførte i medfør af de af Fælledby oplyste 4 tilladelser i området omfattet af kommunalplantillæg 4 og lokalplan 599 og VVM-tilladelsen, udgjorde retsstridig adfærd i medfør af klagenævnens del-afgørelserne om opsættende virkning.

Det kan i den henseende lægges til grund

- At AFV var **klageberettigede** i forhold til Planklagenævnet, jf. PL § 59, stk. 2 og til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. MVL § 50, stk. 1, i

forhold til henholdsvis planerne med tilhørende miljørapport og VVM-tilladelsen med tilhørende miljøkonsekvensrapport.
og

- At AFV's klager (sammen med DN's klager) var årsag til, at klagenævnet den 7/7-2021 traf del-afgørelse om opsættende virkning.

1.1. SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

I relation til den principale påstand gøres det overordnet gældende,

at AFV jf. retsplejelovens §425 har været og fortsat er forpligtet til at anlægge hovedsag som opfølgning på en forbudskendelse,

at Forpligtelsen til at anlægge hovedsag alene kan falde bort, hvis parterne havde indgået aftale herom – en aftale, der som udgangspunkt ville forudsætte, at Fælledby havde frafaldet yderligere forfølgning, hvilket efter sagsanlæg er ensbetydende med, at tage bekræftende til genmæle,

at Fælledby IKKE på noget tidspunkt har frafaldet yderligere forfølgning, men alene afgivet proceserklæring vedrørende Fælledbys påståede hypotetiske erstatningskrav,

at proceserklæringen efter sit indhold, ikke indebærer en anerkendelse af AFVs ret i henhold til de af AFV nedlagte påstande i nærværende hovedsag,

at AFV uagtet proceserklæringen har en anerkendelsesværdig og aktuel interesse i at få dom efter sin påstand, idet en sådan dom kan danne grundlag for fremsættelse af erstatningskrav, krav om retablering og anerkendelse af søgsmålskompetence inter partes.

2. Parterne

Amager Fælleds Venner blev stiftet i 2020 og har til formål at arbejde for bevarelsen af byernes vilde naturområder i Danmark, samt hermed relaterede aktiviteter. Udskrift fra CVR-registreret fremlægges

AFV har et landsdækkende formål, jf. vedtægternes § 2 (...), og har mere end 100 betalende medlemmer. Anonymiseret medlemsliste fremlægges AFV opfylder således betingelser i Miljøvurderingslovens § 50, stk. 1 og Planlovens § 59, stk. 2 for at være klageberettiget og har således partsevne i nærværende sag. Derudover har AFV en væsentlig individuel retlig interesse i sagen. Dette fremgår af foreningens formål samt af foreningens aktive deltagelse i debatten om Amager Fælled og i deltagelsen i offentlighedsfasen i forbindelse med lokalplan- og kommunalplanprocessen, hvorfor AFV tillige er klageberettiget i medfør disse bestemmelser.

Fælledby blev stiftet i 2019 med det formål, at eje, drive, udvikle og sælge ejendomme/arealer, som er en del af matr.nr. 1aa og 182c, Eksercerpladsen, København. Selskabet ejes 50/50 af PensionDanmark og Udviklingselskabet By & Havn I/S. Udskrift fra CVR-registreret fremlægges

3. Sagsforløb

3.1. Forhistorie

I korthed vedrører nærværende sag et areal betegnet Lærkesletten eller Vejlands Kvarter, som blandt andet omfatter adressen Vejlands Allé 200 og et større område nord, øst og vest for denne adresse. Arealet er nu selvstændigt udmatrikuleret og fremgår af det fremlagte [kort].

Arealet har indtil 2019 været en del af den grønne kile udlagt i landsplandirektiv for hovedstadens planlægning samt været omfattet af fredning af Amager Fælled. KK har siden vedtagelse af lov om Metro-selskabet I/S og Arealudviklingselskabet I/S i 2007 været forpligtet til at bidrage til finansieringen af den Københavnske Metro. Som led i denne finansiering var det aftalt, at KK skulle indskyde et område beliggende øst for det omtvistede felt i By & Havn med henblik på By & Havns udnyttelse af arealet til byggeri.

Som følge af store folkelige protester mod dette projekt besluttede et flertal af Borgerrepræsentationens partier at indgå en budgetaftale i 2019, hvorefter det omtvistede areal i stedet skulle skydes ind i By & Havn med henblik på at bygge en ny bydel på området. Arealet har i perioden fra 1930-erne og frem til 1973 været benyttet til kommunal losseplads, og er i dag kategoriseret til vidensniveau 2 i lov om Jordforurening som kraftigt forurenat.

Da det omtvistede areal var omfattet af den grønne kile udlagt i landsplandirektiv for hovedstadens planlægning og i øvrigt fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 14. november 1990 om fredning af 'Kalvebodekilen' i København, Tårnby og Hvidovre Kommuner, skulle disse beskyttelser først ophæves ved lov, før KK kunne lade arealet byudvikle. Dette skete ved Folketingets gennemførelse af affredningsloven (lov nr. 275 af 26. marts 2019). Herefter var vejen banet for vedtagelsen af den af klagen omfattede lokalplan nr. 599 og kommuneplantillæg nr. 4 (...).

Tilvejebringelsen af lokalplanen og kommuneplantillægget har affødt massive protester fra store dele af befolkningen i København og under høringsprocessen fremkom ikke mindre end 2372 hørings svar.

Lokalplanen giver mulighed for etablering af en ny bydel med 219.000 m² beboelse, 20.000 m² liberalt erhverv i form af et hotel, 3.000 m² butikcenter samt en skole.

Kommuneplantillæg nr. 4 (...) er blevet vedtaget, fordi kommuneplan 2019 for KK ikke hjemlede mulighed for at bygge 20.000 m² liberalt er-

hverv eller 3.000 m² butikscener på grunden. Kommuneplantillæg 4 giver mulighed for dette.

Der er af Fælledby udfærdiget en miljørapport vedrørende plangrundlagene til brug for KK's miljøvurdering af planerne (...).

Fælledby har endvidere udfærdiget en miljøkonsekvensrapport (...) til brug for udstedelse af VVM-tilladelse (...)

3.2. MFKN og PKNs behandling af de indgivne klager

AFV indgav 4. marts 2021 klager over KKs afgørelser til såvel MFKN og PKN. Kopi af de to klager er fremlagt ... (For nemheds skyld er de til klagerne fremlagte bilag ikke fremlagt under nærværende sag, medmindre de har selvstændig relevans, i hvilket tilfælde de er fremlagt med eget bilagsnummer).

Som det fremgår af de indgivne klager, anmodede AFV om, at de blev tillagt opsættende virkning, således at Fælledby ikke gennemførte byggeriet i samarbejde med KK inden der blev truffet endelig afgørelse i sagerne. Der har erfaringsmæssigt været en række kedelige sager, hvor MFLN har truffet afgørelse i sager efter op til 4 års behandlingstid og underkendt de givne tilladelser med den konsekvens, at det anfægtede byggeri faktisk blev opført og ibrugtaget på det tidspunkt, hvor MFKN traf afgørelse om at kende de tilgrundliggende tilladelser ulovmedholdelige. Som eksempel herpå fremlægges ... pressemeddelelse fra MFKN vedrørende vindmøllepark i Nordjylland.

KK protesterede undervejs i klageprocessen mod tildeling af opsættende virkning. Kopi af KKs indlæg fremlægges ... Kopi af KKs indledende indlæg i de to klagesager fremlægges i øvrigt ...

Den 7/7-2021 traf såvel PKN som MFKN afgørelse om opsættende virkning i de to indgivne klagesager ...

Påstanden i klagerne til PKN var, at KKs endelige vedtagelse af henholdsvis kommunalplantillæg nr. 4 og lokalplan nr. 599 skulle tilsidesættes som ugyldig fordi vedtagelserne af planerne var behæftet med væsentlige retlige mangler med henvisning til planhabitatbekendtgørelsen (bkg. 2016-11-26 nr. 1383), miljøvurderingsloven (bkg. 2020-06-25 nr. 973) og planloven.

PKNs afgørelse lød:

PKN finder, at der i den aktuelle sag er forhold, der kan begrunde, at nævnet fraviger hovedreglen om, at en klage ikke har opsættende virkning.

[...]

Ud fra en foreløbig vurdering på det foreliggende grundlag, kan det efter nævnets opfattelse ikke med tilstrækkelig sikkerhed afvises, at reglerne om beskyttelse af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter ikke er overtrådt i den konkrete

te sag. I tilfælde, hvor der sker en nedlæggelse af et rasteområde, må der således forudsættes nærmere oplysninger om beliggenhed, størrelse, kvalitet og funktion af de rasteområder som nedlægges set i forhold til omkringliggende raste- og yngleområder. Endvidere må der forudsættes en nærmere begrundelse for, hvordan de konkret fastsatte afværgeforanstaltninger effektivt kan sikre, at den økologiske funktionalitet opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Sådanne oplysninger og begrundelser fremgår ikke umiddelbart hverken af lokalplanredegørelsen eller miljørapporten.

PKN finder på den baggrund, at der er en vis sandsynlighed for, at en realisering af planerne vil kunne medføre, at den økologiske funktionalitet af rasteområder for stor vandsalamander vil lide uoprettelig skade. Hertil kommer, at det efter nævnets opfattelse vil være vanskeligt at gennemføre en fysisk lovliggørelse, såfremt Sagsøgerne senere måtte få medhold.

PKN har derfor besluttet at tillægge klagerne opsættende virkning. Afgørelsen betyder, at lokalplanen og kommuneplantillægget ikke må udnyttes, mens klagesagen verserer.

Samme dag, traf MFKN også afgørelse om opsættende virkning af klage over KKs miljøkonsekvensvurdering og afgørelse af 11. februar 2021 om § 25-tilladelse til etablering og drift af byudvikling på en del af Amager Fælled, kaldet Vejlands Kvarter, jf. miljøvurderingslovens § 53, jf. § 49, stk. 1.

Påstanden i klagen til MFKN var, at den udstedte tilladelse var ugyldig da tilladelsen var behæftet med væsentlige retlige mangler med henvisning til miljøvurderingsloven og planhabitatbekendtgørelsen.

MFKNs afgørelse med bemærkninger lød:

MFKN finder, at der i den aktuelle sag er forhold, der kan begrunde, at nævnet fraviger hovedreglen om, at en klage ikke har opsættende virkning.

[...]

MFKN tillægger klage over København Kommunes afgørelse af 11. februar 2021 om § 25-tilladelse til etablering og drift af byudvikling på en del af Amager Fælled, kaldet Vejlands Kvarter, opsættende virkning.

Der forelå således tre klagesager, hvor påstanden var at den afgørelse som KK, har truffet, skal tilsidesættes som ugyldig.

Retsvirkningen, såfremt sagsøger havde fået medhold ved PKN, når den endelige afgørelse blev truffet, ville have været, at de vedtagne planer blev tilsidesat. Retsvirkningen, såfremt sagsøger havde fået medhold ved MFKN ville have været, at den udstedte VVM-tilladelse ville være blevet tilsidesat som ugyldig.

3.3. Efter meddelelse om opsættende virkning, fortsatte Fælledby aktiviteterne i området

Umiddelbart efter offentliggørelserne af kendelserne standsede Fælledby alle aktiviteter på området, men meddelte senere KK, at de påtænkte at fortsætte deres planlagte nedrivnings-, forsynings- og anlægsarbejder, som ikke direkte vedrørte den del af arealet, som er levested for salamandere.

Efter at KK havde fået forholdet undersøgt af sin advokat, udsendte de en meddelelse til Teknik og Miljøudvalget om, at de som følge af afgørelserne var afskåret fra at udøve deres tilsynspligt i forhold til konsekvenserne af afsagte afgørelser, men at de var blevet rådgivet af deres advokat, Horten, om, at de trufne afgørelser angiveligt ikke skulle påvirke gyldigheden af de omtvistede tilladelser. Meddelelsen til Teknik og Miljøudvalget om status og handlemuligheder omkring Vejlandskvarteret efter klagenævnens beslutning om opsættende virkning er dateret 14. juli 2021 er underskrevet af vicedirektør Hans Christian Karsten. (...) Filen var navngivet 'Orientering til TMU – 'Orientering om status og handlemuligheder omkring Vejlands Kvarter efter klagenævnens beslutning om opsættende virkning'. Det fremgik af orienteringen at:

Konsekvenserne af klagenævnene afgørelser

Forvaltningen har bedt advokatvirksomheden Horten vurdere konsekvenserne af klagenævnens afgørelser. I korte træk er konsekvenserne, at:

- 1. allerede meddelte tilladelser kan som udgangspunkt udnyttes, for de er ikke suspenderet med klagenævnets afgørelse.*
- 2. forvaltningen vil ikke kunne meddele nye tilladelser, hvis VVM-tilladelsen ligger til grund for disse, idet VVM-tilladelsen er suspenderet.*
- 3. kun MFKN kan meddele standsnings-påbud i forhold til eventuelle fortsatte byggemodningsaktiviteter.*
- 4. forvaltningen vil ikke kunne meddele byggetilladelser.*
- 5. hvis forvaltningen iværksætter håndhævelse over for bygherren i form af fx et standsningspåbud, uden at det fornødne juridiske hjemmelsgrundlag er til stede, vil kommunen potentielt kunne pådrage sig et erstatningsansvar over for bygherren.*

Forvaltningens handlemuligheder

Konsekvensen af den juridiske situation er, at Fælledby kan benytte allerede meddelte tilladelser, som forvaltningen har givet, fordi de ikke suspenderet med klagenævnets afgørelse. Disse tilladelser omhandler særligt aktiviteter, der er med til at forberede byggeprojektet, herunder nedrivningstilladelse (til vandrehjemmet), tilladelser givet efter jordforureningsloven (såkaldte § 8-tilladelser) og miljøbeskyttelsesloven (§ 33 / kapitel 5).

Som en følge af nævnets afgørelse kan kommunen ikke agere som tilsynsmyndighed efter miljøvurderingsloven eller iværksætte håndhævelse. Det kun er MFKN, der kan meddele et eventuelt standsningspåbud i forhold til de fortsatte byggeanlægsaktiviteter.

Vicedirektør Hans Christian Karsten's orientering beroede på et notat udarbejdet af advokatfirmaet Horten, vedrørende retsvirkningen af opsættende virkning dateret den 12. juli 2021 (...).

Den 13. juli 2021 – dagen før orienteringen til Teknik og Økonomiudvalget – fremsendte TMF en orientering til Fælledby (...). Orienteringen var vedhæftet en redegørelse for, hvad TMF ville foretage sig i relation til de af nævnene umiddelbart rejste problemer med stor vandsalamander (...). Fælledby modtog også det fremlagte bilag ...

Fælledby udsendte herefter en meddelelse d. 15. juli 2021 (...), hvor de henviste til KKs meddelelse og tilkendegav, at de på det grundlag af egen drift ville fortsætte udnyttelsen af de omtvistede tilladelser. Fælledby undlod i den forbindelse at nævne, at KK også havde tilkendegivet, at de anså sig selv for inkompetente til at føre tilsyn i relation til sagen.

Fælledby genoptog således allerede den 19/7-2021 de voldsomme nedrivnings- og byggeaktiviteter, som afgørelserne vedrørende opsættende virkning angår. De pågældende aktiviteter var forudsat i VVM-tilladelsen, som nu ikke længere kan udnyttes.

VVM-tilladelsen var tillige udstedt i medfør af de planer, der angår det område, der er omfattet af kommuneplantillæg nr. 4 og lokalplan nr. 599, hvorom PKN også havde truffet afgørelse om opsættende virkning.

Fælledby PS fortsatte den terrænregulering og udlæg af ren jord som blev muliggjort af VVM-tilladelsen. Fortsættelsen var retsstridig, som følge af MFKNs afgørelse om opsættende virkning.

Jeg rettede henvendelse til Fælledbys advokat d. 22. juli 2021 (...) med krav om, at Fælledby straks standsede de retsstridige handlinger på arealet. Kopi af nærværende rekvisition var vedhæftet brevet. Jeg modtog svar fra Fælledbys advokat Christian Schow Madsen d. 25. juli 2021 (...), hvor han afviste alle sagsøgers krav. Der udspandt sig en yderligere e-mail korrespondance samme dag (...), hvoraf det blandt andet fremgår ..., at den af TMF udsendte orientering om sagen – af KK benævnt 'Orientering til TMU - Orientering om status og handlemuligheder omkring Vejlands Kvarter efter klagenævnens beslutning om opsættende virkning' (...), nu havde skiftet navn til det vildledende 'KK brev om tilladelse til at fortsætte de igangværende arbejder'.

Der var efterfølgende en ophedet debat i pressen om denne sag, hvor såvel Teknik- og Miljø borgmester Nina Hedager Olesen samt andre relevante parter tilkendegav, at man ønskede at gribe ind overfor de igangværende arbejder, men dog uden held. Senest uploadede KK d. 26. juli 2021 et brev på Nævnsportalen, hvor KK fastholdt, at den ikke mente at have kompetence til at gribe ind i sagen (...). Professor i Miljøret Peter Pagh udtalte sig offentligt i sagen (...) – videoen vil blive afspillet under hovedforhandlingen.

Endelig fremlægges ... udskrift af Portalen hos Nævnenes Hus, hvoraf det fremgår, at såvel Fælledby, som deres advokatfirma Bruun&Hjejle fra sagens start var tilknyttet portalen med status 'anden part'.

AFV anlagde forbudssag ved Københavns Byret d. 27. juli 2021. Stævningen er fremlagt ... Efter afholdelse af hovedforhandling d. 10. august 2021 traf Københavns Byret afgørelse d. 17. august 2022 (...). Kendelsen lød som følger:

THI BESTEMMES:

Hvis Amager Fælleds Venner senest den 24. august 2021 stiller sikkerhed på 2.000.000 kr., vil retten meddele følgende forbud:

Fælledby P/S forbydes at foretage bygge- og anlægsaktiviteter på arealet benævnt Vejlands Kvarter som gengivet i bilag 1, så længe Miljø- og Fødevareklagenævnet og Planklagenævnet ikke har truffet endelig afgørelse i de af Amager Fælleds Venners indgivne klager til de pågældende nævn (jour.nr. 21/03706 og 21/03709 og 21/05338) over Københavns Kommunes udstedelse af VVM-godkendelse(bilag 2) og godkendelse af lokalplan og kommuneplantillæg for området (bilag 3). Forbuddet nedlægges for alle igangværende bygge- og anlægsaktiviteter på arealet iværksat i henhold til følgende tilladelser meddelt af Københavns Kommune:

- a. § 8 tilladelse efter jordforureningsloven (bilag 4) – herunder terrænnivellerings på arealet*
- b. Kap. 5-godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 5)*
- c. Midlertidig tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven (bilag 6)*
- d. Nedrivningstilladelse efter byggeloven (bilag 7) – herunder nedrivning af de på arealet værende bygninger.*

Retten vil træffe afgørelse om sagens omkostninger, når fristen for sikkerhedsstillelse er udløbet.

AFV indbetalte den krævede sikkerhed stor kr. 2.000.000 d. 19. august 2021, hvorefter Københavns Byret nedlagde forbuddet (...)

Københavns Byrets kendelse blev af Fælledby kæret til Østre Landsret med påstand om ophævelse. AFV kontraherede for så vidt angår spørgsmålet om tildelte sagsomkostninger i byretssagen og om kravet om sikkerhedsstillelse.

D. 14. december 2021 afgjorde PKN og MFKN de to klagesager til Fælledbys fordel. Kopi af kendelserne er fremlagt ...

Det fremgik af kendelserne, at nævnene fandt, at de redegørelser vedrørende bilag IV arterne og de afværgeforanstaltninger, der krævedes for godkendelse af dels VVM-tilladelsen og plangrundlaget, der forelå på tidspunktet for udstedelse af tilladelsen og godkendelse af planerne, ikke havde været fyldestgørende. AFV havde således reelt fået ret i deres klager. Fælledby havde dog efter nedlæggelse af forbuddet indleveret meget omfattende materiale om nye opfølgende undersøgelser foretaget over sommeren 2021. Nævnene fandt, at dette materiale, mod

AFVs protest, skulle indgå i sagerne, og nævnene kom herefter til den konklusion, at de tre klager indgivet af AFV skulle afvises.

AFV har indbragt disse to afgørelser for Byretten, der i relation til sagen mod MFKN d. 12. december 2022 afsagde kendelse om suspensiv virkning, idet byretten fandt at der er rimelig sandsynlighed for, at AFV vinder den anlagte sag, hvorved de oprindeligt meddelte tilladelser ophæves.

Dagen før hovedforhandlingen i forbudssagen i Østre Landsret aflyste landsretten hovedforhandlingen som følge af, at Fælledby havde nedlagt en påstand, der ikke kunne gives dom for. Der blev afholdt retsmøde i Landsretten d. 6. januar 2022, hvor landsretten foreslog Fælledby, at denne kunne meddele landsretten, at Fælledby havde mistet interessen for kæresagen, da nævnene nu havde truffet endelig afgørelse i klagesagerne, hvilket Fælledby gjorde d. 7. januar 2022. Landsretten konstaterede herefter, at Fælledby havde hævet deres kære, hvorved Københavns Byrets afgørelse af 17. og 19. august 2021 stod ved magt. Udskrift af Landsrettens retsbog fremlægges ..., hvoraf det fremgår, at Landsretten som følge af, at kæremålet var ophævet, IKKE kunne tage stilling til, om forbudsbetingelserne var opfyldt.

Da kæresagen herved var frafaldet d. 10. januar 2022, løb 14 dages fristen for indgivelse af hovedsag i medfør af retsplejelovens § 425 fra d. 10. januar 2022.

Landsretten afsagde d. 11. februar 2022 kendelse i sagen. I kendelsen valgte Østre Landsret at efterkomme AFVs påstand om at ophæve kravet om sikkerhedsstillelse. Kendelsen er fremlagt ...

Som begrundelse for ophævelse af kravet om sikkerhedsstillelse anførte Landsretten:

["]Under de ovenfor beskrevne helt særlige omstændigheder, hvor begge klagenævn undtagelsesvis havde tillagt klagerne opsættende virkning, finder landsretten, at et forbud var det eneste værn mod en fortsættelse af bygge- og anlægsaktiviteterne. Der var derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for at stille krav om sikkerhed som betingelse for det nedlagte forbud. Bestemmelsen om sikkerhedsstillelse i byrettens kendelse af 17. august 2021 udgår derfor.["]

Dette kan kun tolkes således, at Landsretten fandt, at AFV har godtgjort deres ret.

AFV anlagde i henhold til kravet i retsplejelovens § 425 nærværende hovedsag d. 24. januar 2022.

Fælledby afgav i svarskriftet af 21.03.2022 følgende proceserklæring:

"I konsekvens af a.) landsrettens frigivelse af den af AFV stillede sikkerhed stor DKK 2.000.000, b.) AFV's forventede økonomiske situation, c.) og med henblik på at undgå yderligere, uforholdsmæssig, proces, afgiver Fælledby hermed følgende bindende proceserklæring:

Fælledby afstår fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, som følge af det oprindeligt af Københavns Byret den 17. august 2021 (sagens Bilag 36) nedlagte forbud."

Dertil afgav Fælledby følgende redigerede proceserklæring i proceskriftet med titlen "Fælledbys afsluttende processkrift" af 23.06.2022:

" I konsekvens af a.) landsrettens frigivelse af den af AFV stillede sikkerhed stor DKK 2.000.000, b.) AFV's forventede økonomiske situation (beskeden betalingsvæne), c.) og med henblik på at undgå yderligere, uforholdsmæssig, proces, afgiver Fælledby hermed følgende bindende proceserklæring:

Fælledby afstår fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, eller på andet retsgrundlag, som følge af det oprindeligt af Københavns Byret den 17. august 2021 (sagens bilag 36) nedlagte forbud", der i henhold til retsplejelovens § 426, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, blev ophævet af Københavns Byret den 22. december 2021 i konsekvens af, at Fælledby fik fuldt medhold ved de endelige nævnsafgørelser af 14. december 2021."

Fælledby har tillige i pressen har udlagt den påankede dom, således, at Fælledbys ageren ikke var retsstridig. Fælledby citeres således for at have udtalt følgende i Building Supply den 31. oktober 2022 (...):

"Vi er glade for, at retten har sat punktum i denne sag nu. Det er længe siden, at disse klager blev afvist i klagenævnenene, og dengang, som nu, har der ikke været en finger at sætte på Fælledbys håndtering af alle de miljøtekniske retningslinjer og krav fra biologer og myndigheder, udtaler adm. direktør i Fælledby P/S, Erling Thygesen, i en pressemeddelelse fra Fælledby." (Egen fremhævelse)

Endvidere blev retsvildfarelsen om, at de eksisterende tilladelser principielt kunne udnyttes, trods nævnenes afgørelser om opsættende virkning gengivet således:

"Sagen begyndte, da Miljø- og Fødevareklagenævnet og Planklagenævnet den 7. juli sidste år meddelte opsættende virkning over en klage indgivet af foreningen Amager Fælleds Venner og Dansk Naturfredningsforening. Det betød i første omgang, at projektselskabet Fælledby P/S ikke kunne modtage tilladelser til byggeri og anlægsaktiviteter, mens de eksisterende tilladelser til grundmodning dog ikke blev trukket tilbage af Københavns Kommune." (egen fremhævelse)

Samtidigt fremstilledes Fælledbys proceserklæring om ikke at søge erstatning for evt. uberettiget nedlagt forbud, som en afkald på erstatning for et tab i standsningsperioden:

"Byretten lægger i sin seneste dom vægt på, at projektselskabet siden da har været berettiget til at fortsætte arbejdet, og at Amager Fælleds Venner derfor ikke længere har en retslig interesse i at få prøvet sine påstande om ulovlighed ved retten. Fælledby P/S er desuden afstået fra at søge erstatning for tabet i stilstandsperioden."

Fælledby er således i offentligheden fortsat med at bestride, at det nedlagte forbud var nedlagt med rette, og nødvendigt for at stoppe Fælledbys fortsatte aktiviteter i byggefeltet efter nævnenes afgørelser om opsættende virkning.

Denne argumentation er ukorrekt, og kan ikke sidestilles med at tage bekræftende til genmæle overfor AFVs nedlagte påstande.

ANBRINGENDER

4.1. AFVs ANBRINGENDER VEDRØRENDE PÅSTANDEN OM AFVISNING

4.1.1. AFV har været forpligtet til at anlægge hovedsag, og Fælledby kan ikke kræve den afvist

Retsplejelovens § 425 pålægger en pligt for sagsøgeren til at anlægge en hovedsag inden for 2 uger fra en forbudskendelse bliver endelig.

I Retsplejerådets betænkning nr. 1530/2012 om de tidligere justificationssagers fremtidige behandling anførte Retsplejerådet (som også citeret af Fælledby), at (betænkningens side 83 f):

”En ændring af procesordningen, således at kompetensen til at meddele forbud (og påbud) flyttes fra fogedretten til retsafdelingen, indebærer efter Retsplejerådets opfattelse, at en egentlig justificationssag, hvor der tages stilling til, om forbuddet (eller påbuddet) er lovligt meddelt, fremover vil være overflødig. Når retsafdelingen har forholdt sig til, om der er tilstrækkeligt grundlag for at meddele et forbud eller påbud, bør dette spørgsmål efter Retsplejerådets opfattelse kunne kæres, jf. afsnit 14 nedenfor, men Retsplejerådet finder ikke, at der herudover er behov for, at retsafdelingen under en justificationssag endnu engang skal tage særskilt stilling til, om forbuddet eller påbuddet er lovligt meddelt.

Der vil derimod efter Retsplejerådets opfattelse fortsat være behov for en endelig afklaring af, om den rettighed, som har givet anledning til forbuddet eller påbuddet, også rent faktisk består. Retsplejerådet foreslår derfor, at der skal gælde et krav om, at den part, der har anmodet om forbud eller påbud, inden to uger efter, at der er truffet endelig afgørelse om at meddele forbud eller påbud, skal anlægge eller indlede sag om den rettighed, der påstås krænket, medmindre sådan sag allerede er anlagt ved en dansk eller udenlandsk domstol, eller er indledt ved en voldgiftsret.

Af Retsplejerådets betænkning nr. 1530 af 2012, side 84 fremgår:

”Efter gældende ret bortfalder pligten til at anlægge justificationssag, hvis rekvisitus under eller efter forbudsforretningen frafalder forfølgning, jf. retsplejelovens § 648, stk. 1, jf. § 634, stk. 1, jf. kapitel 2, afsnit 2.8 ovenfor.” (min indstregning)

Af Retsplejerådets betænkning nr. 1539 af 2012, side 117 fremgår vedrørende den nuværende § 425, stk. 3:

”Da den part, som et forbud eller påbud retter sig imod, på tilsvarende måde bør kunne give afkald på videre forfølgning, indeholder stk. 3 en bestemmelse om, at parterne ved aftale kan fravige bestemmelserne i stk. 1 og 2 vedrørende krav om sagsanlæg mv.”

Heraf følger, at den pligt, som påhviler sagsøger til at anlægge hovedsagen, alene bortfalder, hvis der indgås aftale mellem parterne herom. Som det fremgår af ordlyden vil dette typisk alene være relevant. Hvis rekvisitus frafalder forfølgning og derved tager bekræftende til genmæle og derved anerkender, at den ret, som forbuddet er baseret på, bestod.

I nærværende sag har Fælledby IKKE frafaldet forfølgning, men alene meddelt, at man ikke ønsker at forfølge et erstatningskrav, som man i øvrigt mener sig berettiget til at fremsætte. Denne handling kan ikke sidestilles med 'at frafalde forfølgning'.

Som det fremgår af citatet ovenfor, var hensigten med kravet om en efterfølgende hovedsag, at få afklaret, om den ret, der blev gjort gældende som grundlag for forbudspåstanden, faktisk bestod. Det er korrekt, at én blandt flere af de konsekvenser, der kan opstå som følge af, at retten ikke består, er, at Fælledby kan kræve erstatning for eventuelt tab. Men dette er ikke den eneste konsekvens af, at retten eventuelt ikke består.

AFV vil således selv kunne kræve erstatning for de handlinger, som Fælledby har foretaget op til forbuddet blev nedlagt, ligesom AFV vil kunne kræve reetablering af de skader, som Fælledby har foretaget i strid med den ret, som AFV har gjort gældende. Endelig er det givet, at AFV tillige kan have en interesse i endeligt at få fastslået dels, at AFV har søgsmålskompetence i en retssag mod Fælledby og navnlig, at Fælledby har handlet retsstridigt.

Som det fremgår af retsplejelovens § 425, kan kravet om anlæggelse af hovedsag alene falde bort, hvis parterne aftaler det og typisk kun i de situationer, hvor rekvisitus frafalder forfølgelse og derved tager bekræftende til genmæle. Det har Fælledby ikke gjort. Frafaldelse af forfølgning må anses for en anerkendelse af, dels at den af AFV påberåbte ret bestod og at Fælledbys handlinger var foretaget i strid med denne ret.

Retsplejeloven hjemler ikke adgang til, at Fælledby ensidigt efter anlæggelse af hovedsagen, kan kræve retssagen afvist ved en simpel meddelelse, hvorfor den eneste mulighed er, at parterne bliver enige om at sagen frafalder. Dette kan alene ske ved, at Fælledby anerkender AFVs ret og sin egen krænkelse ved at tage bekræftende til genmæle.

Det er påfaldende, at Fælledby ikke ønsker at tage bekræftende til genmæle, hvilket også viser, at Fælledby selv er fuldt opmærksom på, at der er en retlig forskel på at frafalde et påstået erstatningskrav og tage bekræftende til genmæle/fracfalde forfølgning. Fælledbys handlinger viser, at Fælledby ikke anerkender, at AFV besad den ret, som Københavns Byret lagde til grund for forbudskendelsen.

Det kan i øvrigt konstateres, at Fælledby i deres proceserklæring fejlagtigt angiver, at forbuddet blev ophævet som følge af, at Fælledby fik medhold i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse. Dette er faktisk ukorrekt. Grunden til at forbuddet blev ophævet var alene, at Miljø- og Fødevareklagenævnet faktisk traf afgørelse i sagen. Forbuddet var således også blevet ophævet, hvis klagenævnet havde givet AFV medhold i deres klage, da Miljøvurderingslovens og habitatbekendtgørelsens forbudsregler så var trådt i stedet for forbuddet. Dette fremgår da også af byrettens kendelse af 22. december 2021, hvormed forbuddet blev ophævet (...).

Når Fælledbys proceserklæring læses i sin helhed fremgår det klart, at der ikke i proceserklæringen ligger en anerkendelse af AFVs ret og Fælledbys krænkelse, men alene en form for kulancemæssig frafaldelse af et erstatningskrav, som Fælledby givet heller aldrig havde kunnet få medhold i. Proceserklæringen kan således ikke sidestilles med en meddelelse om 'frafaldelse af forfølgelse'.

4.1.2. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af 14. december 2021 er midlertidigt suspenderet

I Fælledbys processkrift af 23. januar 2023 fremgår nedenstående af side 2:

"Fælledby gør gældende, at AFV ikke, længere, har den fornødne aktuelle retlige interesse i, at få prøvet de nedlagte påstande 1 og 2, der dannede grundlag for byrettens afvisningsdom af 27. oktober 2022.

Dette beror navnlig på, at de to klagenævn, ved afgørelser af 14. december 2021, traf afgørelse om at afvise AFV's klagepunkter, hvorefter nævnene stadfæstede de af Københavns Kommune meddelte tilladelser og godkendelser. Herved ophørte nævnenes foreløbige delafgørelser af 7. juli 2021 standsning."

Fælledby gør dermed gældende, at AFVs retlige interesse navnlig er ophørt, idet nævnene (herunder Miljø- og Fødevareklagenævnet) d. 14. december 2021 stadfæstede Københavns Kommunes tilladelser og godkendelser.

Miljø- og Fødevareklagenævnets stadfæstelse er efter Københavns Byrets kendelse i retssagerne mod nævnene d. 12. december 2022 midlertidigt suspenderet blandt andet med henvisning til, at det er sandsynligt, at AFV vil få medhold i sit søgsmål mod MFKN. Da hele sagen reelt blev forelagt og procederet for byretten i forbindelse med afgørelsen om opsættende virkning, er det AFVs forventning, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af § 25-tilladelsen (efter miljøvurderingsloven) erklæres ugyldig i overensstemmelse med AFVs påstand i retssagen BS-4114/2022-KBH, når Københavns Byret afsiger dom i sagen.

Tilsvarende forventer AFV også, at Københavns Byret vil give AFV medhold i den enslydende påstand om ugyldighed i sagen mod Planklagenævnet, der er behæftet med samme tilblivelsesmangler. (Sag BS-22319/2022-KBH) AFVs stævninger mod Miljø- og Fødevareklage-

nævnet er fremlagt af Fælledby (Bilag A), mens stævningen mod Planklagenævnet fremlægges

Retsvirkningen af Københavns Byrets kendelse om opsættende virkning er, at Fælledby er pålagt at standse alle bygge- og anlægsaktiviteter på området Vejlands Kvarter.

Københavns Byrets kendelse om opsættende virkning indebærer, at den samme retlige situation foreligger, som før Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. december 2021 om stadfæstelse. Som følge af nævnens afgørelse af 7/7-2021 om opsættende virkning i klagesagerne, var retsvirkningerne af Københavns Kommunes VVM-tilladelse også midlertidigt suspenderet under klagesagen.

Den omstændighed som Fælledby fremhæver som værende det bærende for, at AFV ikke har retlig interesse i sagen, foreligger dermed ikke længere. VVM-tilladelsen kan heller ikke udnyttes på nuværende tidspunkt. Tværtimod er situationen nu det modsatte, idet der igen er truffet afgørelse om opsættende virkning.

4.1.3. AFV har retlig interesse i at få fastslået, at Fælledby har ageret ulovligt

Uanset at Fælledby efter hovedsagens anlæg har afgivet bindende procesklæring på ikke at ville rejse et erstatningskrav, har AFV ud over en pligt til at anlægge hovedsagen også som anført ovenfor fortsat en retlig interesse i at opnå en dom på spørgsmålet om hvorvidt forbuddet var nedlagt med rette.

AFV har en retlig interesse i at få afgjort, om Fælledby i perioden mellem nævnens delafgørelser om opsættende virkning indtil nævnens afgørelser om stadfæstelse af Københavns Kommunes afgørelser har handlet ulovligt og dermed ansvarspådragende. Den ansvarspådragende adfærd har forvoldt store skader på naturen i området, der betegnes Vejlands Kvarter.

Af AFVs foreningsvedtægters § 1, stk. 1 følger:

"Foreningens formål er at arbejde for bevarelsen af byernes vilde naturområder i Danmark, samt hermed relateret aktiviteter" (...)

AFV har en væsentlig individuel interesse heri, da AFV påtænker at rette et søgsmål mod Fælledby med krav om genetablering af området hvilket forudsætter, at Fælledby har handlet lovstridigt.

Spørgsmålet ligger derfor inden for foreningens formål om at bevare byernes vilde naturområder i Danmark.

AFV har tillige en retlig interesse i at få afklaret, om denne reelt var søgsmålberettiget og søgsmålskompetent i den anlagte sag, samt om Fælledby var rette sagsøgte i sagen.

4.1.4. Fælledby anfægter fortsat byrettens forbudsafgørelse

I Fælledbys første procesindlæg anføres på side 7:

[“]Fælledby frafaldt, som anført, allerede den 7. januar 2022 sit kæremål til Østre Landsret, hvorved Fælledby klart havde tilkendegivet, at man ikke længere anfægtede byrettens oprindelige afgørelse om nedlæggelse af forbud.[“]

Dette er på ingen måde i overensstemmelse med sandheden. Som det fremgår af redegørelsen ovenfor ..., har Fælledby netop IKKE anerkendt, at forbuddet blev nedlagt med rette, men kun at have givet afkald på en mere eller mindre hypotetisk erstatning – per kulance.

Fælledby fortsætter således som det fremgår af redegørelsen ... i offentligheden, med at bestride, at det nedlagte forbud var nedlagt med rette, og nødvendigt for at stoppe Fælledbys fortsatte aktiviteter i byggefeltet efter nævnens afgørelser om opsættende virkning.

Så sent som i Fælledbys 1 procedureindlæg ... fremgår det, at Fælledby ikke anerkender endsige ønsker at anerkende, at det nedlagte forbud var lovligt gjort.

Derved kan det lægges til grund, at Fælledby ikke anerkender det nedlagte forbud.

4.1.5. AFVs Retlige interesse er konkret

Det kan lægges til grund, at denne sag falder inden for AFV vedtægtsbestemte formål. (...)

Det er allerede ved byrettens afgørelse i forbudssagen fastslået, og bekræftet ved Østre Landsrets kendelse, at AFV er søgsmålskompetent og har en konkret interesse i sagen.

Dette må også følge direkte af bl.a. miljøvurderingslovens § 50, stk. 1 og planlovens § 59, stk. 2, idet AFV anses som klageberettiget og dermed også søgsmålsberettiget.

Tilmed følger det af Aarhuskonventionens artikel 9, stk. 2, at foreninger såsom AFV har en generel retlig interesse i at få prøvet forhold som disse ved domstolene, jf. også Den Civile Retspleje af Ulrik Rammeskov Bang-Petersen m.fl., 2020, s. 158. Aarhuskonventionen er foruden Danmark også tiltrådt af EU og en del af gældende EU-ret i medfør af SMV-direktivet og VVM-direktivets bestemmelser, og implementeret i Miljøvurderingsloven og planlovens regler om borgernes adgang til prøvelse i henholdsvis VVM-tilladelsen med tilhørende Miljøkonsekvensrapport og planvedtagelsen med tilhørende Miljørapport

AFV har derfor en konkret interesse i spørgsmålet, om hvorvidt Fælledbys aktiviteter i byggefeltet var retsstridige efter nævnens afgørelse om opsættende virkning.

4.1.6. AFVs retlige interesse er aktuel

Det kan lægges til grund, at Fælleby på intet tidspunkt har anerkendt, at de handlede retsstridigt, endsiges, at dette er blevet stadfæstet af en civil ret, hvorfor søgsmålet alene af den grund har aktualitet.

Det forhold, at forbuddets virkning er ophørt som følge af, at den begivenhed, som forbuddet var afhængigt af, blev udløst, kan ikke føre til, at AFV ikke længere har retlig interesse.

Til støtte herfor kan henvises til U.2008.1653/1H, der tilsvarende, angik spørgsmålet om et Teleselskab fortsat havde retlig interesse i at få dom for, om en afgørelse om opsættende virkning var korrekt, selvom der i mellemtiden var afsagt en endelig afgørelse, hvorved den opsættende virkning var ophørt. Højesteret konstaterede, at det var tilfældet, hvorfor sagen blev hjemvist til realitetsbehandling.

Tilsvarende kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet og Planklagenævnets endelige afgørelser af 14. december 2021, hvorved den opsættende virkning i nærværende sag ophørte, ikke føre til, at AFV ikke længere har en aktuel interesse i sagen.

Til støtte herfor kan tillige henvises til den parallelle situation, om ophør af ansvarspådragende adfærd i UfR 1962.511 H, UfR 1935.1031 H og UfR 1961.603 V, jf. også Civilprocessen, Bernhard Gomard og Michael Kistrup, 2020, s. 413. Af UfR 1962.511 H følger, at sagsøger kunne få prøvet, om sagsøgte i tiden indtil en flytning havde været pligtig til at ophæve eller begrænse støjgener, selvom sagsøgte nu var flyttet og generne ikke længere forekom. Højesteret udtalte:

” Den omstændighed, at indstævnte efter dommen har flyttet sin virksomhed bort fra ejendommen, findes ikke at medføre, at appellanten nu er uden retlig interesse i en afgørelse af spørgsmålet, om indstævnte i tiden indtil flytningen havde været pligtig at ophæve eller begrænse støjplagen som påstået ”

Dertil følger det af UfR 1961.603 V, at sagsøgeren fortsat havde retlig interesse i at få afklaret, om det var korrekt, at en tinglysning af et betinget skøde var blevet afvist af tinglysningsdommeren, selvom det endelige skøde i mellemtiden var blevet tinglyst. Landsretten udtalte:

”Foreløbig bemærkes, at den kærende, selv om der nu, efter at kære er sket, er tinglyst endeligt skøde, må antages at have fornøden retlig interesse i afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den skete afvisning har været berettiget ”

Dermed ophørte den kærendes retlige interesse i sagen ikke blot fordi, der senere indtraf en omstændighed (at det endelige skøde blev tinglyst), der indebar, at afgørelsen ikke længere ville få en praktisk konsekvens (nemlig at det betingede skøde blev tinglyst). Den fortsatte retlige interesse skyldtes derimod, at sagsøgeren kunne få afklaret den retsstilling der gjaldt, som også kunne få betydning i fremtiden, hvor afgørelsen kunne tjene som vejledning, jf. også Civilprocessen, Bernhard Gomard og Michael Kistrup, 2020, s. 413.

Tilsvarende har AFV en retlig interesse i at få afklaret, om meddelelse af opsættende virkning vedrørende VVM-tilladelse, lokalplanen og kommuneplantillæg på området skal indebære, at bygge- og anlægsaktivitet skal ophøre.

AFV har dermed ikke fortabt sin retlige interesse i sagen blot fordi, bygge- og anlægsaktiviteterne på nuværende tidspunkt igen lovligt kan udøves af Fælledby.

Endelig er sagen forsat aktuel, da AFV har indbragt de endelige nævns-afgørelser for domstolene, og i sagen mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet har byretten ved kendelsen af 12. december 2022 (...) tillagt søgsmålet suspensiv virkning. Da AFV således på ny har fået medhold i en anmodning om opsættende virkning, gør AFV gældende, at Fælledby er forpligtet til at følge denne afgørelse, hvorved problemstillingen aktualiseres på ny. Fælledby har for nuværende efter konference med Københavns Kommunes Teknik- og Miljø Forvaltning valgt at standse arbejdet på arealet, uden dog at udtale, at de har anset sig forpligtet til det.

AFV gør på den baggrund gældende, at AFV fortsat har en aktuel interesse i sagen.

Retssagen skal derfor ikke afvises, men København Byrets dom af 27. oktober 2022 i sag BS-2810/2022-KBH ophæves, og sagen hjemvises til realitetsbehandling af de ved København Byret nedlagte påstande.

4.2. DEN SUBSIDIÆRE OG DEN MERE SUBSIDIÆRE PÅSTAND OM SAGSOMKOSTNINGER

Til støtte for de nedlagte påstande, gør AFV gældende, at Fælledby ikke kan anses som vinderen af sagen ved byretten. Fælledby afgav først sin bindende proceserklæring efter sagen var anlagt, hvilket indebærer, at selv om landsretten måtte finde, at AFV har mistet sin retlige interesse som følge af Fælledbys proceserklæring, så havde AFV i hvert fald ved indgivelsen af stævning i sagen fornøden retlig interesse, da AFV var retligt forpligtet til at anlægge sagen.

Følgelig gøres principalt gældende, at AFV skulle have været tilkendt sagsomkostninger. Det kan ikke i den sammenhæng komme AFV til skade, at AFV ikke straks hævdede sagen, da Fælledby afgav deres bindende proceserklæring.

Fælledby undlod igennem processen at præcisere den kryptisk formulerede proceserklæring – på trods af opfordringer fra AFV.

Proceserklæringen sammenholdt med Østre Landsrets kendelse i forbudssagen i BS-34147/2021-OLR og BS-35125/2021-OLR (...), må forstås således, at Fælledby reelt har taget bekræftende til genmæle, ikke blot i forhold til spørgsmålet om erstatning, men tillige i forhold til retmæssigheden af det nedlagte forbud.

Subsidiært gøres det gældende, at de tilkendte sagsomkostninger skal nedsættes, jf. Århuskonventionens artikel 9, stk. 4-5 idet miljøbeskyttende foreninger som AFV ikke kan pålægges at afholde sagsomkostningerne for modparten, der er uoverkommeligt dyre.

Konventionens artikel 9, stk. 4 og 5 har følgende ordlyd:

4. I tillæg til og med forbehold for stk. 1, skal procedurerne, der er fastsat i stk. 1, 2 og 3 ovenfor stille tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, inklusive foreløbige retsmidler, hvor dette findes passende, der skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre. Afgørelser efter denne artikel skal være skriftlige eller registreres på skrift. Domstolsafgørelser, og når det er muligt, andre organers afgørelser, skal være offentligt tilgængelige.

5. Med henblik på at fremme effektiviteten af bestemmelserne i denne artikel sikrer hver part, at offentligheden informeres om adgangen til administrativ og retslig prøvelse og overvejer etableringen af passende støtteordninger til at fjerne eller reducere finansielle og andre barrierer for adgangen til klage og domstolsprøvelse

Bestemmelsen er implementeret i Miljøvurderingslovens § 54, stk. 2, og planlovens § 62, stk. 5, der finder anvendelse på de spørgsmål der indbragt for klagenævnene, og dermed også i en forbudssag vedr. retsvirkning af klagenævnenes afgørelser. Bestemmelserne har følgende ordlyd:

Ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter

Retten er derfor forpligtet til at sikre at foreninger som AFV, der ikke har nævneværdige økonomiske ressourcer, ikke hindres af finansielle barrierer i adgangen til domstolsprøvelse af miljøspørgsmål, som Århuskonventionen sikrer. Pålægges AFV at betale sagsomkostninger til modparten, som sket i København Byrets dom af 27. oktober 2022 i sag BS-2810/2022-KBH, samtidig med, at AFV afholder egne omkostninger til advokat, vil der foreligge en markant finansiell barriere. Både for AFV, men også for andre miljøorganisationer, der vil blive afskrækket for at turde anvende deres søgsmålsadgang.

På den baggrund gør AFV subsidiært gældende, at sagsomkostninger skal ophæves, eller mere subsidiært at de til Fælledby tilkendte sagsomkostninger nedsættes.

..."

Fælledby P/S har i sit andet procedureindlæg af 8. maj 2023 anført navnlig:

"3. LANDSRETTE KAN VED SIN AFGØRELSE AF DENNE SAG LÆGGE FØLGENDE TIL GRUND:

Efter begæring fra AFV nedlagde Københavns Byret den 20. august 2021, efter der var stillet sikkerhed stor kr. 2.000.000, forbud mod fortsat byggeri, jf. herved retsplejelovens kapitel 40 om foreløbige retsmidler.

Københavns Byrets forbudskendelse blev påkæret til Østre Landsret af både AFV og af Fælledby.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet, samt Planklagenævnet, traf begge den 14. december 2021 afgørelse om, at alle de af Københavns Kommune meddelte tilladelser til byggeriet var lovlige og gyldige, og om at klagepunkterne fra AFV blev tilsidesat.

I forlængelse af de to nævns stadfæstelsesafgørelser indgav Fælledby begæring til Københavns Byret om at ophæve det nedlagte forbud, jf. herved retsplejelovens § 426, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, idet betingelserne for rettens meddelelse af forbuddet ikke længere var opfyldt som følge af nævnsafgørelserne.

Københavns Byret ophævede herefter, ved kendelse af 22. december 2021, forbuddet med følgende begrundelse:

"Det følger af ordlyden af det ved retsbog af 20. august 2021 nedlagte forbud sammenholdt med afgørelserne af 14. december 2021 fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, henholdsvis Planklagenævnet, at forbuddet efter sit indhold opførte med at have virkning på det tidspunkt, hvor klagenævnenene den 14. december 2021 meddelte deres afgørelser. Det forhold, at klagenævnenenes afgørelser kan indbringes for domstolene, kan ikke føre til et andet resultat."

Den 7. januar 2022 meddelte Fælledby Østre Landsrets 17. afdeling, der behandlede parternes gensidige kæresager under sagsnr. BS-4147/2021-OLR og BS-35125/2021-OLR, at Fælledby ikke længere havde nogen aktuel retlig interesse i at fortsætte kæresagen om ophævelse af forbuddet, og at kæresagen, anlagt af Fælledby, derfor kunne afsluttes som ophævet.

Ved retsbog af 10. januar 2022 meddelte Østre Landsret parterne "...at landsretten anså Fælledby P/S' kæremål for frafaldet."

Østre Landsrets 17. afdeling anførte i sin kendelse af 11. februar 2022, ..., følgende:

"Amager Fælleds Venner har overordnet påstået forbudskendelsen stadfæstet. Da Fælledby P/S har frafaldet kæremålet om forbuddet, kan landsretten ikke tage stilling til, om det var berettiget at nedlægge forbuddet. Den del af påstandene, der angår stadfæstelse, afvises derfor." (Understreget her).

Landsretten fandt herefter, med rette, at den alene kunne tage stilling til AFV's kæremål om sikkerhedsstillelse og sagsomkostninger.

Af landsrettens kendelse fremgik vedrørende sikkerhedsstillelsen, at:

"Bestemmelsen om sikkerhedsstillelse i Københavns Byrets kendelse af 17. august 2021 udgår."

Sikkerhedsstillelsen var herefter frigivet.

AFV har derfor ikke længere nogen aktuel, individuel, retlig interesse i at forfølge søgsmålet mod Fælledby under henvisning til afgørelsen om sikkerhedsstillelse, da denne for længst er frigivet af Østre Landsret.

Som det fremgår af Østre Landsrets 17. afdelings kendelse af 11. februar 2022, ..., afviste Østre Landsret ved kendelsen AFV's påstand om stadfæstelse af forbuddet mod Fælledby. Der foreligger således en endelig, inappellabel, kendelse fra landsretten afsagt for mere end 15 måneder siden, hvorefter AFV's stadfæstelsespåstand i forhold til det tidligere nedlagte forbud afvistes. Allerede derfor er AFV selvsagt fortsat afskåret fra at forfølge nævnte, afviste, stadfæstelsespåstand overfor Fælledby.

Landsretten traf ligeledes afgørelse om sagsomkostninger. Spørgsmålet om sagsomkostninger ved landsrettens behandling af de gensidige kæremål er endeligt afgjort og udgør således heller ikke nogen aktuel, individuel, retlig interesse for AFV i denne sag.

Af landsrettens 17. afdelings kendelse fremgår det således, at AFV har fået medhold i sine tilbageværende påstande om frigivelse af sikkerhedsstillelse og tilkendelse af omkostninger, og at sagen således er endeligt afgjort.

Det fremgår videre, jf. citaterne ovenfor, at Fælledby fuldt og helt havde frafaldet sit kæremål.

Herved har Fælledby også frafaldet krav om erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, jf. herved retsplejelovens § 428.

For at undgå enhver form for tvivl vedrørende dette spørgsmål har Fælledby i sit svarskrift af 21. marts 2022, gengivet i byrettens afvisningsdom af 27. oktober 2022 (...), afgivet følgende bindende proceserklæring:

"Fælledby afstår fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, som følge af det oprindeligt af Københavns Byret den 17. august 2021 (...) nedlagte forbud."

Østre Landsrets 17. afdelings kendelse, citeret ovenfor, er af AFV under denne sag fremlagt ...

Københavns Byret har i sin afvisningsdom af 27. oktober 2022 (...) i sine præmisser bl.a. anført følgende:

"Fælledby frafaldt den 7. januar 2022 sit kæremål om forbuddet til Østre Landsret, og landsretten afsagde den 11. februar 2022 kendelse om, at bestemmelsen om sikkerhedsstillelse skulle udgå af Københavns Byrets kendelse om forbuddet. Fælledby har i sit svarskrift af 20. marts 2021 afgivet bindende proceserklæring om at afstå fra at kræve sig tillagt erstatning for tab, henholdsvis godtgørelse for tort, i henhold til retsplejelovens § 428, som følge af forbuddet."

AFV har efter dette forløb ikke længere en aktuel, retlig interesse i at få prøvet om Fælledby var forpligtet til at stoppe sine bygge- og anlægsaktiviteter i perioden fra den 7. juli 2021 til den 14. december 2021.

Der er herved lagt vægt på, at Fælledby efter ophævelsen den 22. december 2021 af Københavns Byret forbud af 20. august 2021 har været berettiget til at foretage de bygge- og anlægsaktiviteter, som er omfattet af nævnenes afgørelser, selv om aktiviteterne foretaget i perioden efter den 19. juli 2021 og frem til den 20. august 2021 måtte være foretaget uberettigede, har Fælledby således kunnet foretage dem efter den 22. december 2021.

(...)

AFV's anbringende om, at AFV har en retlig interesse i at få prøvet sin partsevne kan ikke i sig selv begrunde, at sagen skal realitetsbehandles.

Fælledbys påstand om afvisning tages herefter til følge."

-ooo0ooo-

Fælledby gør på det anførte grundlag gældende, at byrettens afvisningsdom skal stadfæstes i henhold til de af byretten, og Østre Landsrets 17. afdeling, anførte grunde.

-ooo0ooo-

4. BEMÆRKNINGER TIL AFV'S 2. PROCEDUREINDLÆG AF 25. APRIL 2023:

AFV har i sit 2. procedureindlæg, ..., til støtte for sin principale påstand, gjort fem anbringender gældende:

1. *"at AFV, jf. retsplejelovens § 425 har været og fortsat er forpligtet til at anlægge hovedsag som opfølgning på en forbudskendelse",*

Kommentar:

Østre Landsrets 17. afdeling (...) har i sine præmisser ... anført:

"Da Fælledby P/S har frafaldet kæremålet om forbuddet, kan landsretten ikke tage stilling til, om det var berettiget at nedlægge forbuddet. Den del af påstanden, der angår stadfæstelse, afvises derfor."

Nøjagtig det samme forhold gør sig gældende i relation til landsrettens 22. afdelings afgørelse af denne afvisningssag.

Under de foreliggende omstændigheder har AFV selv sagt ikke, som påstået, pligt til, under omstændigheder som de foreliggende, at forfølge sagen i henhold til retsplejelovens § 425, jf. herved navnlig bestemmelsens stk. 3.

Af KBET 2012 nr. 1530; Betænkning om Reform af den civile retspleje VII, side 117, fremgår det bl.a., at:

"Da den part, som et forbud eller påbud retter sig imod, på tilsvarende måde bør kunne give afkald på videre forfølgning, indeholder stk. 3 en bestemmelse om, at parterne ved aftale kan fravige bestemmelserne i stk. 1 og 2 vedrørende krav om sagsanlæg m.v.

En aftale om fravigelse af stk. 1 og 2 kan – ligesom efter gældende ret – først indgås, når der er truffet en endelig afgørelse om at meddele forbud eller påbud." (Understreget her).

2. "at Forpligtelsen til at anlægge hovedsag alene kan falde bort, hvis parterne havde indgået aftale herom – en aftale, der som udgangspunkt ville forudsætte, at Fælleby havde frafaldet yderligere forfølgning, hvilket efter sagsanlæg er ensbetydende med at tage bekræftende til genmæle,"

Kommentar:

Den anførte bestrides, jf. umiddelbart ovenfor.

3. "at Fælleby IKKE på noget tidspunkt har frafaldet yderligere forfølgning, men alene afgivet proceserklæring vedrørende Fællebys påståede hypotetiske erstatningskrav,"

Kommentar:

Der er afgivet bindende proceserklæring og Fælleby har endeligt og definitivt ophævet sit kæremål med bindende virkning. AFV's anbringende må derfor afvises, som også i 2022 bestemt af Østre Landsrets 17. afdeling.

4. "at Proceserklæringen efter sit indhold, ikke indebærer en anerkendelse af AFV's ret i henhold til de af AFV nedlagte påstande i nærværende hovedsag,"

Kommentar:

AFV har ikke retskrav på "anerkendelse", ligesom AFV selvsagt ikke har nogen aktuel retlig interesse i at få påkendt et sådant udsagn. Kæresagen er afsluttet for længst.

5. "at AFV uagtet proceserklæringen har en anerkendelsesværdig aktuel interesse i at få dom efter sin påstand, idet en sådan dom kan danne grundlag for fremsættelse af erstatningskrav, krav om retablering og anerkendelse af søgsmålskompetence inter partes,"

Kommentar:

Dette synspunkt er særskilt adresseret og afvist i Fællebys 1. procedureindlæg.

-ooo0ooo-

AFV gør i sit 2. procedureindlæg, ..., i realiteten gældende, at bestemmelsen i retsplejelovens § 425, stk. 3, skal fortolkes meget snævert.

AFV anfører under henvisning til Retsplejerådets betænkning nr. 1539 af 2012, side 117, vedrørende § 425, stk. 3,:

"Da den part, som et forbud eller påbud retter sig imod, på tilsvarende måde bør kunne give afkald på videre forfølgning, indeholder stk. 3 en bestemmelse om, at parterne ved aftale kan fravige bestemmelserne i stk. 1 og 2 vedrørende krav om sagsanlæg m.v." (Understreget her).

Det fremgår imidlertid, som også citeret af AFV samme sted, af Retsplejerådets betænkning nr. 1530 af 2012, side 84, at:

"Efter gældende ret bortfalder pligten til at anlægge justificationssag, hvis rekvisitus ... under eller efter, forbudsforretningen frafalder forfølgning..." (Understreget her).

Fælledby har frafaldet forfølgning ved ophævelse af kæresagen, og ved proceserklæring, jf. også Østre Landsrets 17. afdelings præmisser, og Østre Landsrets 17. afdeling har helt korrekt anført, at man efter ophævelsen af kæremålet fra Fælledbys side ikke længere har mulighed for at tage stilling til forbuddets berettigelse, som Fælledby i sagens natur disponerede over som rekvisitus. Også her må AFV's lidt særegne fortolkning tilsidesættes. Når man, som Fælledby har gjort det, har ophævet sit kæremål om forbudsafgørelsens berettigelse m.v., og når Fælledby har afgivet bindende proceserklæring, har Fælledby selvsagt frafaldet yderligere forfølgning af kæremålets berettigelse.

5. SAGSOMKOSTNINGER:

Under henvisning til retsplejelovens § 312 vil Fælledby i tilfælde af stadfæstelse af byrettens afvisningskendelse, begære sig tillagt sagsomkostninger med mindst det samme beløb som Fælledby blev tilkendt ved byrettens dom af 27. oktober 2022, jf. retsplejelovens § 312.

..."

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen for landsretten drejer sig om, hvorvidt Amager Fælleds Venner kan få påkendt sine påstande i en anlagt hovedsag efter retsplejelovens § 425 mod Fælledby P/S. Ankesagen drejer sig desuden om sagsomkostninger.

Ved kendelse af 17. august 2021 nedlagde Københavns Byret forbud mod, at Fælledby P/S foretog bygge- og anlægsaktiviteter på et areal, fordi det fandtes at stride mod den opsættende virkning, som Miljø- og Fødevarerklagenævnet og Planklagenævnet den 7. juli 2021 havde besluttet at tillægge nogle verserende klager fra bl.a. Amager Fælleds Venner.

Fælledby P/S kærede kendelsen til Østre Landsret med påstand om, at forbuddet blev ophævet, og Amager Fælleds Venner kærede ligeledes kendelsen med påstande om, at forbuddet skulle nedlægges uden krav om sikkerhedsstillelse, og at Amager Fælleds Venner skulle tilkendes yderligere sagsomkostninger.

Da Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet den 14. december 2021 traf realitetsafgørelser i klagesagerne og opretholdt Københavns Kommunes vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan og tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, ophævede Københavns Byret ved kendelse af 22. december 2021 forbuddet.

Som sagen foreligger oplyst, lægger landsretten til grund, at spørgsmålet om, hvorvidt Fælledby P/S havde interesse i at videreføre sit kæremål, herefter blev drøftet på et forberedende retsmøde i landsretten den 6. januar 2022, og at Fælledby P/S den 7. januar 2022 meddelte, at kæresagen for Fælledby P/S' vedkommende kunne afsluttes.

Efterfølgende anlagde Amager Fælleds Venner denne hovedsag den 24. januar 2022 med anerkendelsespåstande om, at Fælledby P/S var forpligtet til at standse sine byggeaktiviteter fra den 7. juli 2021 til den 14. december 2021.

Den 11. februar 2022 traf Østre Landsret afgørelse i kæresagerne. Ved kendelsen afviste Østre Landsret at tage stilling til, om det var berettiget at nedlægge forbuddet, da Fælledby P/S havde frafaldet kæremålet. Derudover traf landsretten afgørelse om sikkerhedsstillelse og sagsomkostninger for byretten.

Det følger af retsplejelovens § 425, stk. 1, at den, der har anmodet om meddelelse af forbud eller påbud, skal anlægge hovedsag inden 2 uger efter, at afgørelsen om at meddele forbud eller påbud er endelig. Landsretten finder, at Københavns Byrets afgørelse om at meddele forbuddet måtte anses for endelig, da Fælledby P/S hævdede kæremålet om forbuddets ophævelse den 7. januar 2022. Denne hovedsag, der er anlagt ved stævning af 24. januar 2022, er derfor anlagt for sent og afvises allerede af denne grund.

Det kan ikke føre til en ændret vurdering, at Østre Landsret ved kendelse af 11. februar 2022 traf afgørelse i den af Amager Fælleds Venner iværksatte kære, da denne alene vedrørte spørgsmålet om sikkerhedsstillelse og sagsomkostninger.

For så vidt angår Amager Fælleds Venners subsidiaire og mere subsidiaire påstande finder landsretten ikke grundlag for at ophæve eller nedsætte de sagsomkostninger, som Fælledby P/S er tilkendt ved byretsdommen. Det, der er anført af Amager Fælleds Venner om Århuskonventionen m.v., kan ikke føre til en ændret vurdering.

Med denne begrundelse stadfæster landsretten byrettens dom.

Efter sagens udfald skal Amager Fælleds Venner i sagsomkostninger for landsretten betale 65.000 kr. til Fælledby P/S til dækning af udgifter til advokatbi-stand. Der er herved navnlig lagt vægt på sagens værdi og den omstændighed, at den er behandlet på skriftligt grundlag. Det, der er anført af Amager Fælleds Venner om Århuskonventionen m.v., kan ikke føre til et andet resultat. Sagsomkostningerne er ekskl. moms, da Fælledby P/S ifølge det oplyste er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal Amager Fælleds Venner inden 14 dage betale 65.000 kr. til Fælledby P/S. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.